

AIZSARGĀJAMĀ
DENDROLOGISKĀ STĀDĪJUMA
“PAMŪŠAS PARKS”
NOVĒRTĒJUMS

Pasūtītājs: Dabas aizsardzības pārvalde

Izpildītājs: SIA “LABIE KOKI eksperti”

Dabas aizsardzības
pārvalde

2017.-2018.

Izpētes objekts: Pamūšas parks Bauskas novada Gailīšu pagastā.

Apsekoja dabā, novērtēja un sagatavoja:

Laura Mazule, Latvijā kvalificēta arboriste (KAB Nr. 085273), Latvijas Arboristu – Kokkopju biedrības valdes locekle; profesionālais maģistrs vides aizsardzībā un vides inženiera kvalifikācija (sērija PD E Nr. 3275), ainavu arhitekte (sērija PD E Nr. 1711);

Maija Medne, Latvijā kvalificēta arboriste – kokkope (apliecības sērija KAB Nr. 068981), bioloģe, LR sertificēta sugu un biotopu jomas eksperte (sertifikāta Nr. 102); Latvijas Dendrologu biedrības sertificēta dendroloģe (sertifikāta Nr. 011.);

Kristīne Zikmane, ainavu arhitekte (sērija PD E Nr. 3415).

Novērtēja un sagatavoja:

Lauma Garkalne, ainavu arhitekte (sērija PD A, Nr. 0166); arhitektūras maģistra grāds ainavu arhitektūrā (sērija MD C, Nr. 0158).

Saturs

Ievads.....	4
1. Normatīvie akti.....	5
1.1. Vietējās pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti un saistošie noteikumi.....	5
1.2. Ministru kabineta noteikumi.....	6
1.4. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās prasības.....	12
2. Teritorijas raksturojums.....	15
2.1. Atrašanās vietas raksturojums.....	15
2.2. Vēsturiskā attīstība.....	15
2.3. Zemes vienību raksturojums un piederība.....	16
3. Teritorijas novērtējums.....	17
3.1. Ainavas novērtējums.....	17
3.2. Svešzemju sugu stādījumu/dendroloģisko vērtību raksturojums – koku novērtējums.....	19
3.3. Dabas vērtību novērtējums.....	20
4. Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu robežu izvērtēšana.....	22
4.1. Vēsturiskais un kultūrvēsturiskais novērtējums.....	22
4.2. Ainavas novērtējums.....	22
4.3. Dendroloģiskais un dabas vērtību novērtējums.....	22
5. Rekomendācijas dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā.....	24
Bibliogrāfija.....	28
Attēlu saraksts.....	32
Pielikumi.....	33

Ievads

Valsts nozīmes dabas pieminekļa – dendroloģisko stādījumu “Pamūšas parks” novērtējums sagatavots, pamatojoties uz 2017. gada 24. augustā noslēgto līgumu Nr. 7.8/32/2017-P starp **Dabas aizsardzības pārvaldi** un **SIA “LABIE KOKI eksperti”**. Šī līguma ietvaros paredzēts izstrādāt novērtējumu astoņiem dažādiem Latvijas dendroloģiskajiem stādījumiem - Ausekļa Ramata Jurgakalna, Rozališķu parka, Cēres parka, Indrānu parka, Kalētu parka, Ķeipenes parka, Pamūšas parka un Zlēku parka stādījumiem.

Novērtējums sastāv no ievada un 5 nodaļām, kas ietver 6 attēlus un 2 tabulām.

Pirmajā nodaļā apskatīti normatīvie akti, kas nosaka stādījumu aizsardzības statusu un regulē to darbību.

Otrajā nodaļā raksturota teritorijas atrašanās vieta, vēsturiskā attīstība un zemes vienību piederība.

Trešajā nodaļā analizētas dendroloģisko stādījumu ainaviskās un kultūrvēsturiskās vērtības, dots dendroloģiskais un dabas vērtību raksturojums un novērtējums.

Ceturtajā nodaļā veikta dendroloģisko stādījumu robežu izvērtēšana.

Piektajā nodaļā atrodamas rekomendācijas dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā.

Novērtējums sagatavots uz 28 lapām un tam ir 6 pielikumi:

1. pielikums “Koku vērtēšanas kritēriji” uz 1 lapas;
2. pielikums “Koku novērtējuma tabula” uz 5 lapām;
3. pielikums “Dižkoku uzmērīšanas anketa” uz 12 lapām;
4. pielikums “Lapu izvietojuma shēma” uz 1 lapas;
5. pielikums “Koku novērtējuma plāns” uz 3 lapām;
6. pielikums “Sugu un biotopu eksperta atzinums Nr. MM102/09” uz 8 lapām.

1. Normatīvie akti

Šajā nodaļā apskatīti spēkā esošie normatīvie akti, kas nosaka un regulē dendroloģisko stādījumu teritorijas statusu un darbības tajā.

1.1. Vietējās pašvaldības attīstības plānošanas dokumenti un saistošie noteikumi

Bauskas novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam

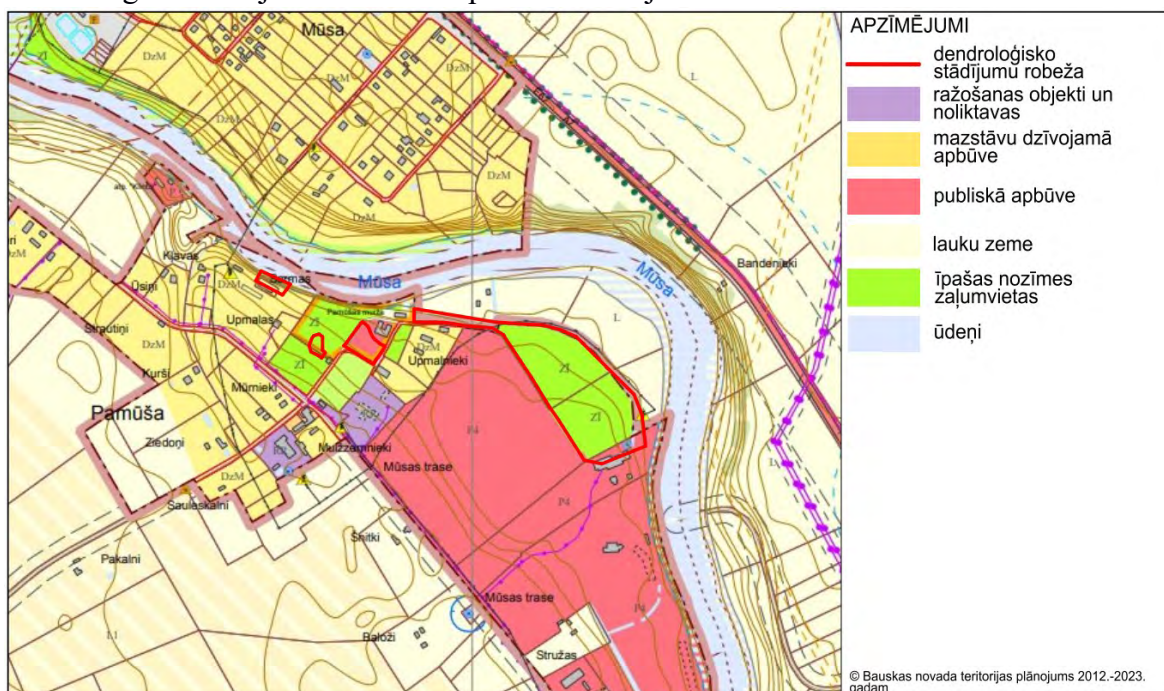
Teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi.

1994.gada 19.maijā Saeimas pieņemtais likums “Par pašvaldībām”

Pamatojoties uz šo likumu vietējā pašvaldība pieņem saistošos noteikumus.

2012. gada 26.aprīlī pieņemtie Bauskas novada domes saistošie noteikumi Nr. 11 “Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”

Ar šiem noteikumiem teritorijai noteikta izmantošana un veicamās darbības. Kopto zaļumvietu izveidošana un rekonstrukcija veicama, izstrādājot labiekārtojuma un apstādījumu projektu vai detālpplānojumu. 2. attēlā ar koši zaļu krāsu atzīmēta dendroloģisko stādījumu “Pamūšas parks” teritorija.

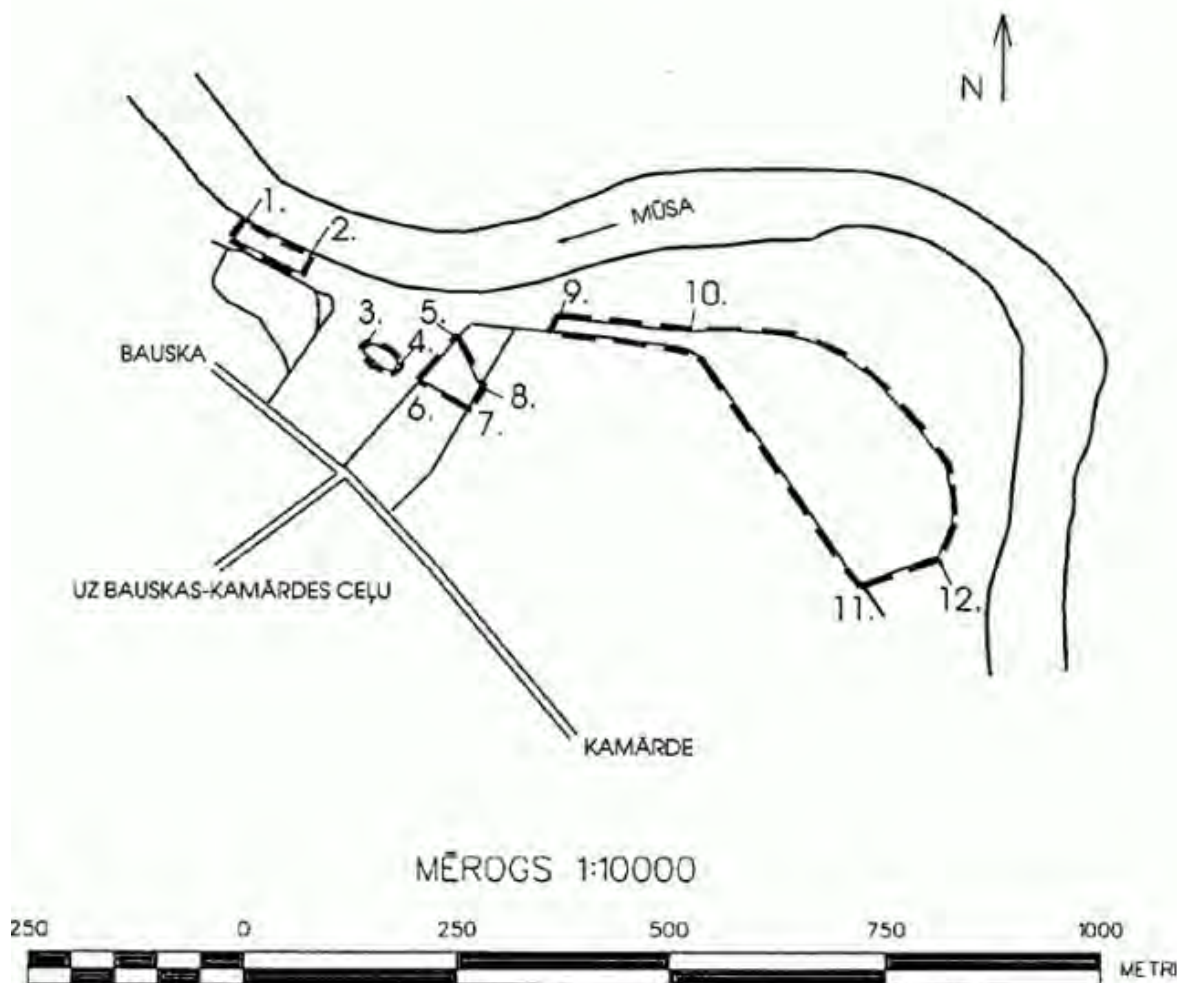
1. attēls “Fragments no Bauskas novada teritorijas plānojuma. Gailīšu pagasta plānotā (atļautā) izmantošana”

1.2. Ministru kabineta noteikumi

2000. gada 14. novembrī Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr. 396 “Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” Šajos noteikumos tiek noteikts īpaši aizsargājamās sugas (sugu saraksts pievienots noteikumu 1. pielikumā) un ierobežoti izmantojamās īpaši aizsargājamās sugas (saraksts 2. pielikumā).

2001. gada 20. martā Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr. 131 “Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem”

Noteikumi nosaka 89 šādus dabas pieminekļus – aizsargājamus dendroloģiskos stādījumus. Pēc šiem noteikumiem 2001. gadā Pamūšas parkam piešķirts dabas pieminekļa un aizsargājamo dendroloģisko stādījumu statuss. Šo pašu noteikumu 11. pielikumā pievienota Pamūšas parka shēma un robežu apraksts (skatīt 2. attēlu un 1. tabulu), kur definētas parka robežas.

2. attēls “Pamūšas parka shēma”

1. tabula

Pamūšas parka robežu apraksts

Nr. p.k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
Bauskas novads. Gailīšu pagasts		
1.	1-2	Melno priežu stādījums Mūsas krastā gar asfaltētu iebraucamo ceļu
2.	3-4	Dižozoli starp aizaugušu dārzu un lauci ar sakņu dārzu
3.	5-6	Uz ziemeļrietumiem gar iebraucamo ceļu līdz ceļam gar dārziņiem
4.	6-7	Pa ceļu gar dārziņiem
5.	7-8	Uz ziemeļiem pa iebraucamo ceļu līdz centrālajai ēkai
6.	8-5	Uz ziemeļrietumiem līdz sākumpunktam
7.	9-10	Ozolu rindas gar ceļu uz mežaparku
8.	10-11	Pa asfaltētu ceļu uz dienvidaustrumiem gar sporta kompleksu
9.	11-12	Uz dienvidiem gar autoservisu
10.	12-10	Uz ziemeļrietumiem gar ganībām

2003. gada 26.augustā Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr.474 “**Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu**”

Noteikumi nosaka valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu un restaurāciju, kā arī kārtību, kādā tiek piešķirts vidi degradējoša objekta statuss.

Daļa dendroloģisko parku un stādījumu ir iekļauti kultūras pieminekļu sarakstā kā valsts nozīmes dabas pieminekļi; kā arhitektūras pieminekli var iekļaut objektus ar izcilu zinātnisku, kultūrvēsturisku vai izglītojošu nozīmi: nozīmīgas vietas – kombinētus cilvēka un dabas veidojumus (piemēram, pilsētu vēsturiskos centrus, ciemus, dārzus, parkus) un kultūrvēsturiskas cilvēka veidotas ainavas (līdz 19.gadsimtam ieskaitot) – teritorijas, kurām ir starptautiska vai nacionāla arhitektoniska, vēsturiska, estētiska un etnogrāfiska vērtība.

Ministru kabineta 2006. gada 21.februāra noteikumi Nr. 153 “**Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu**”

Noteikumi nosaka Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu, kurš skatām noteikumu pielikumā.

2007. gada 24. aprīlī Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr. 281 “**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**”

Noteikumi nosaka tiešo kaitējumu draudu gadījumus un kārtību, kādā Valsts vides dienests organizē preventīvo pasākumu veikšanu. Tāpat tiek noteikti sanācijas mērķi un metodes, kārtība, kādā nosakāmi un veicami sanācijas pasākumi, un kārtība, kādā

novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

2010.gada 16.martā Ministru kabineta pieņemtie noteikumu Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"

Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) vispārējo aizsardzības un izmantošanas kārtību, tajā skaitā pieļaujamās un aizliegtās darbību veidus aizsargājamās teritorijās, kā arī aizsargājamo teritoriju apzīmēšanai dabā lietojamās speciālās informatīvās zīmes paraugu un tās izveidošanas un lietošanas kārtību.

Noteikumi nosaka dendroloģisko stādījumu apsaimniekošanas nosacījumus. Nosaka, aizsargājamās teritorijās aizliegtās darbības, ar konkrētiem izņēmumiem:

- nosaka, ka aizsargājami dendroloģiskie stādījumi ir izņēmums, un tajos drīkst izmantot citzemju sugas meža atjaunošanā un ieaudzēšanā.

Noteikumu 8.nodaļas prasības attiecas uz dabas pieminekļiem, tajā skaitā, uz aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem.

Nodaļā (40.punkts) noteikts, kādas darbības ir aizliegtas dabas pieminekļa teritorijā:

- veikt darbības, kuru dēļ tiek bojāts vai iznīcināts dabas piemineklis vai mazināta tā dabiskā estētiskā, ekoloģiskā un kultūrvēsturiskā vērtība;
- iegūt derīgos izrakteņus, izņemot pazemes ūdens ieguvī personiskām vajadzībām;
- aizliegts: mainīt zemes lietošanas kategoriju, izņemot zemes lietošanas kategorijas maiņu aizsargājamās dendroloģiskajās stādījumos saskaņā ar normatīvajiem aktiem par parku ierīkošanu un apsaimniekošanu;
- aizliegts kurināt ugunsgrākus ārpus speciāli ierīkotām vietām.

Noteikumu 8.3. apakšnodaļa (48., 49., 50., 51. punkts) nosaka, ka pēc Dabas aizsardzības pārvaldes rakstiskas atļaujas saņemšanas atļauts:

- bīstamos kokus atļauts nocirst (novākt), ja nav citu iespēju novērst bīstamu situāciju (piemēram, apzāģēt zarus, izveidot atbalstus, izvietot norobežojošās barjeras un braukšanas ātrumu ierobežojošās zīmes);
- koku ciršana un dendroloģisko stādījumu atjaunošana atļauta saskaņā ar aizsargājamā dendroloģiskā stādījuma rekonstrukcijas projektu;
- aizsargājamā dendroloģiskajā stādījuma teritorijā pieļaujama infrastruktūras vai inženierkomunikāciju izbūve vai atjaunošana, kā arī ēku rekonstrukcija.

2012. gada 2.maijā Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr.309. "Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža"

Noteikumi nosaka kārtību koku ciršanai ārpus meža, kādā kārtībā izsniedz atļauju koku ciršanai ārpus meža, metodiku zaudējumu aprēķināšanai par koku ciršanu pilsētas un ciema teritorijā, kā arī gadījumus, kad zaudējumu atlīdzība netiek noteikta.

Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumi Nr. 935 “**Noteikumi par koku ciršanu mežā**”

Noteikumi nosaka galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus, maksimālo kailcirtes platību, koku ciršanas kārtību mežā, dabas aizsardzības prasības koku ciršanai, cirsmu sagatavošanas kārtību, kārtību, kādā izsniedzams apliecinājums koku ciršanai, un tā derīguma termiņu, kā arī nosaka koku ciršanas kārtību Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā, lai īstenotu būvniecību, parku, mežaparku un lauksaimniecībā izmantojamās zemes ierīkošanu, kuras rezultātā platība tiek atmežota.

2012.gada 18.decembrī Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr. 936 “**Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā**”

Noteikumi nosaka vispārējās dabas aizsardzības prasības meža apsaimniekošanā, aprobežojumus aizsargjoslās ap purviem, bioloģiski nozīmīgu meža struktūras elementu noteikšanas un saglabāšanas nosacījumus, saimnieciskās darbības ierobežojumus dzīvnieku vairošanās sezonas laikā.

2012. gada 18. decembrī Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr. 940 “**Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu**”

Noteikumi nosaka mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu. Ja mikroliegums tiek izveidots kādā no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, papildus šiem noteikumiem piemērojamas normas, kas regulē īpaši aizsargājamās dabas teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu.

Ministru kabineta 2017. gada 20.jūnija noteikumi Nr. 350 “**Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu**”

Noteikumi nosaka īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu, kā arī īpaši aizsargājamās meža, krūmāju un purvu biotopus raksturojošās pazīmes. Saraksts ar piezīmēm pievienots šo noteikumu pielikumā.

Ministru kabineta 2007. gada 24. aprīļa noteikumi Nr. 281 “**Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas**”

Noteikumi nosaka tiešo kaitējumu draudu gadījumus un kārtību, kādā Valsts vides dienests organizē preventīvo pasākumu veikšanu. Tāpat tiek noteikti sanācijas mērķi un

metodes, kārtība, kādā nosakāmi un veicami sanācijas pasākumi, un kārtība, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

1.3. Latvijas Republikas likumi

1993. gada 3. martā Augstākās Padomes pieņemtais likums “Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”

Likums definē īpaši aizsargājamo dabas teritoriju sistēmas pamatprincipus, to veidošanas kārtību un pastāvēšanas nodrošinājumu, pārvaldes, stāvokļa kontroles un uzskaites kārtību, kā arī valsts, starptautisko, reģionālo un privāto interešu savienojamību īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā.

Likuma 6. pants nosaka, ka “dabas pieminekļi ir atsevišķi, savrupi dabas veidojumi: aizsargājамie koki, dendroloģiskie stādījumi, alejas, ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi un citi dabas retumi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība”.

Likums nosaka vispārīgus apsaimniekošanas noteikumus. 26. pants par aizsargājamās teritorijas apsaimniekošanas organizēšanu nosaka, ka „nepieciešamo saimniecisko pasākumu veikšanai aizsargājamās teritorijās likumā noteiktajā kārtībā var izveidot biedrības un nodibinājumus. Vietējās pašvaldības var finansēt un veikt savā administratīvajā teritorijā esošo aizsargājamo teritoriju apsaimniekošanu. Biedrības, nodibinājumi un pašvaldības par plānotajiem apsaimniekošanas pasākumiem informē Dabas aizsardzības pārvaldi”.

1997. gada 5. februārī Saeimas pieņemtais “Aizsargjoslu likums”

Likuma mērķis ir noteikt aizsargjoslu veidus un to funkcijas, aizsargjoslu izveidošanas, grozīšanas un likvidēšanas pamatprincipus, aizsargjoslu uzturēšanas un stāvokļa kontroles kārtību un saimnieciskās darbības aprobežojumus aizsargjoslās.

Lai gan dendroloģiskie stādījumi atbilst īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - dabas pieminekļu (MK noteikumi Nr. 264) prasībām, kuru apsaimniekošanā jāņem vērā noteiktie aizliegumi, piemēram, bez Dabas aizsardzības pārvaldes atļaujas aizliegts cirst kokus, Aizsargjoslu likums nosaka, ka: “elektrolīniju trase — elektrolīniju darbības nodrošināšanai paredzēta dabā esoša josla, kas ietilpst aizsargjoslā un uzturama brīva no kokiem un krūmiem”.

Tā kā Aizsargjoslu likums ir augstākstāvošs nekā Ministru kabineta noteikumi, tad, ja rodas neskaidrības par koku ciršanu elektrolīniju tuvumā, tad jāņem vērā Aizsargjoslu likumā noteiktās normas.

2000. gada 24. februārī Saeimas pieņemtais „Meža likums”

Likuma mērķis ir veicināt meža ekonomiski, ekoloģiski un sociāli ilgtspējīgu apsaimniekošanu un izmantošanu, visiem meža īpašniekiem vai tiesiskajiem valdītājiem nodrošinot vienādas tiesības, īpašuma tiesību neaizskaramību un saimnieciskās darbības patstāvību un nosakot vienādus pienākumus; kā arī reglamentēt valsts meža zemes pārvaldības un atsavināšanas nosacījumus.

Likums nosaka, ka meža zeme ir zeme, uz kuras ir mežs, zeme zem meža infrastruktūras objektiem, kā arī mežā ietilpstošie pārplūstošie klajumi, purvi, lauces un tam piegulošie purvi.

Saskaņā ar likumu mežs ir ekosistēma visās tās attīstības stadijās, kur galvenais organiskās masas ražotājs ir koki, kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz piecus metrus un kuru pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20 procentu no mežaudzes aizņemtās platības;

Likums nosaka, ka par mežu neuzskata:

- zemi, ko aizņem esošu autoceļu zemes nodalījuma josla, dzelzceļa zemes nodalījuma josla, elektrisko tīklu un elektronisko sakaru tīklu gaisvadu līniju trase, gāzes vadu, naftas vadu trase, ūdensvadu trase un kapsēta, kā arī mākslīgas vai dabiskas izcelsmes koku rindu, kuras platums ir mazāks par 20 metriem, augļu dārzu, parku, kokaudzētavu;
- atsevišķi no meža esošu platību, kas atbilst meža definīcijai un ir mazāka par 0,5 hektāriem.

Likums nosaka, ka parku meža zemē izveido saskaņā ar teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem pēc noteikta plāna vai projekta, lai nodrošinātu sabiedrības atpūtai un izklaidei piemērotus dabas objektus. Parkam ir nepieciešama regulāra kopšana un atjaunošana, lai uzturētu tā funkcijas un kvalitāti.

Savukārt mežaparku izveido, lai nodrošinātu sabiedrības atpūtai, sportam un izklaidei piemērotus apstākļus mežā, un to apsaimnieko tādā apjomā, lai saglabātu meža ekosistēmu un nepasliktinātu teritorijas estētisko, ainavisko un kultūrvēsturisko vērtību. Mežaparkā ir aizliegta kailcirte.

2000. gada 16. martā Saeimas pieņemtais “Sugu un biotopu aizsardzības likums”

Likuma mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu Latvijā, saglabājot Latvijai raksturīgo faunu, floru un biotopus, regulē sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, veicina populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kultūrvēsturiskajām tradīcijām, kā arī

regulē īpaši aizsargājamo sugu un biotopu noteikšanas kārtību. Likums definē valsts pārvaldes un institūciju kompetenci, zemes īpašnieku un pastāvīgo lietotāju pienākumus un tiesības sugu un biotopu aizsardzībā, nosaka nepieciešamību veikt sugu un biotopu monitoringu.

2006. gada 2. novembrī Saeimas pieņemtais “**Vides aizsardzības likums**”

Likuma mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību vides aizsardzības jomā, kā arī radīt un nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Tās uzdevumi ir saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, saglabāt bioloģisko daudzveidību, veicināt dabas resursu un enerģijas ilgtspējīgu izmantošanu, nodrošināt sabiedrības līdzdalību ar vides aizsardzību saistītu lēmumu pieņemšanā, kā arī nodrošināt sabiedrībai iespēju brīvi saņemt vides informāciju. Likums piemērojams saistībā ar kontroli vides aizsardzības jomā un resursu izmantošanu, iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem vides aizsardzības jomā.

2011. gada 13. oktobrī Saeimas pieņemtais “**Teritorijas attīstības plānošanas likums**”

Likuma mērķis ir panākt, ka teritorijas attīstība tiek plānota tā, lai varētu paaugstināt dzīves vides kvalitāti, ilgtspējīgi, efektīvi un racionāli izmantot teritoriju un citus resursus, kā arī mērķtiecīgi un līdzsvaroti attīstīt ekonomiku. Teritorijas plānošanas viens no uzdevumiem ir saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību, kā arī paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti.

1. 4. Starptautiskās saistības un Eiropas Savienības noteiktās prasības

1992. gada 21. maija Eiropas Padomes Direktīvas 92/43/EEK “**Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību**”

Direktīvas mērķis ir veicināt bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos, veicot dabisko biotopu, faunas un floras aizsardzību. Direktīvas paredz, ka katrai dalībvalstij ir jāizveido aizsargājamo dabas teritoriju tīkls (saukts par Natura 2000), kas nodrošinātu direktīvu pielikumos minēto sugu un biotopu adekvātu aizsardzību un saglabātu vai atjaunotu labvēlīgu aizsardzības stāvokli dabiskās izplatības areālā. Ja dendroloģiskais stādījums ir nozīmīgs kādas sugas dzīvotnes aizsardzībai, to var rosināt noteikt kā Natura 2000 teritoriju.

1995. gada 31. augustā Saeimas pieņemtais likums “**Par 1992. gada 5. jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību**”

Ar šo likumu tika pieņemta un apstiprināta konvencija par bioloģisko daudzveidību Latvijā. Konvencijas uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un dzīvās dabas ilgtspējīga izmantošana.

1996. gada 17. decembrī pieņemtais likums “Par 1979. gada Bernes Konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu”

Ar šo likumu tika pieņemta un apstiprināta konvencija par dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu saglabāšanu Latvijā. Konvencijas mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši tās sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība, un arī veicināt šādu sadarbību.

1997. gada 17. februārī Saeimas pieņemtais likums “Par Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību”

Ar šo likumu tiek pieņemta un apstiprināta 1972. gada Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību. Konvencijā tiek skaidroti jēdzieni “kultūras mantojums” un “dabas mantojums”, kā arī skaidrota nepieciešamība aizsargāt unikālas kultūras un dabas vērtības.

2002. gada 18. aprīlī Saeimas pieņemtais likums “Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem”

Ar šo likumu tika pieņemta un apstiprināta Apvienoto Nāciju Organizācijas Eiropas Ekonomikas komisijas 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem Latvijā. Tas ir jauna veida starptautisks līgums, kurš sasaista vides tiesības ar cilvēka tiesībām. Orhūsas konvencija nosaka sabiedrības un valsts pārvaldes iestāžu attiecības saistībā ar vides jautājumiem, sevišķi pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs.

2003. gada 7. janvārī Ministru kabineta pieņemtajiem noteikumiem Nr. 10 „Noteikumi par līgumu par sikspārņu aizsardzību Eiropā”

1991. gadā 4. decembrī pieņemtais „Līgums par sikspārņu aizsardzību Eiropā” nosaka, ka Latvijā ir jāaizliedz sikspārņu apzināta ķeršana, turēšana vai nogalināšana, jānosaka teritorijas, kas ir nozīmīgas sikspārņu saglabāšanas statusam, ieskaitot mītnēm un aizsardzībai, jāņem vērā nepieciešamie ekonomiskie un sociālie apsvērumi, aizsargājot šīs vietas no izpostījuma vai traucējumiem, jācenšas identificēt un aizsargāt svarīgākās sikspārņu barošanās vietas no izpostīšanas vai traucēšanas, jāveic atbilstoši pasākumi, lai sekmētu sikspārņu aizsardzību un sekmētu sabiedrības apziņas veidošanos par sikspārņu saglabāšanas nozīmīgumu. Dendroloģiskajos stādījumos sastopamie lielie, dobumainie

koki var būt piemērotas dzīvotnes sīkspārņiem, kā arī dažādu ūdens objektu tuvums nodrošina nepieciešamās barošanās vietas.

2007. gada 29. martā Saeimas pieņemtais likums “Par Eiropas ainavu konvenciju”

Ar šo likumu tika pieņemta un apstiprināta Eiropas ainavu konvencija. Konvencijas mērķi ir veicināt ainavu aizsardzību, pārvaldību un plānošanu, kā arī organizēt sadarbību par ainavu jautājumiem Eiropā. Konvencija attiecas uz visām pušu teritorijām un ietver dabiskās, kā arī lauku, urbānās un piepilsētu teritorijas. Tā ietver sauszemes un jūras teritorijas, un iekšējos ūdeņus. Tā attiecas uz ainavām, kuras var uzskatīt par izcilām, tāpat kā uz ikdienišķām vai degradētām ainavām. Latvijā ir izstrādāts un 2007.gada 29.martā Saeimā pieņemts Likums par Eiropas ainavu konvenciju, ar kuru tā tiek pieņemta un apstiprināta.

2009. gada 30. novembra Eiropas Padomes Direktīva 2009/147/EK “Par savvaļas putnu aizsardzību”

Direktīva attiecas uz visu savvaļas putnu sugu aizsardzību, kas sastopamas dalībvalstu teritorijā. Direktīva nosaka šo sugu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, un to izmantošanas normas. Direktīva attiecas uz putniem, putnu olām, putnu ligzdām un putnu dzīvotnēm. Dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai uzturētu šo sugu populācijas tādā līmenī, kas, pirmkārt, atbilst ekoloģijas, zinātnes un kultūras prasībām, tajā pašā laikā ņemot vērā saimnieciskās un rekreatīvās prasības, vai lai tuvinātu šo sugu populācijas minētajam līmenim. Dalībvalstīm jāveic nepieciešamie pasākumi, lai pietiekamā mērā saglabātu, uzturētu vai atjaunotu visu šo putnu sugu dzīvotņu daudzveidību un teritoriju. Dendroloģiskajos stādījumos dažādi koku ciršanas vai kopšanas, kā arī dažādi infrastruktūras izveides projekti būtu jāveic ārpus putnu ligzdošanas laika, samazinot negatīvo ietekmi uz putnu sugām.

2. Teritorijas raksturojums

2.1. Atrašanās vietas raksturojums

Pamūšas parks atrodas Bauskas novadā, Gailīšu pagastā. Pēc Latvijas ģeomorfoloģiskās rajonēšanas Bauskas novads atrodas Viduslatvijas zemienē. Novada rietumu daļa ietilpst Zemgales līdzenumā. Gailīšu pagasts dienvidos robežojas ar Lietuvas Republikas Pasvales rajonu, rietumos un ziemeļos ar Īslīces pagastu, bet gar austrumu robežu tek Mūsas upe, kuras pretējā krastā atrodas Ceraukstes un Brunavas pagasti. Pagastā ir vairākas apdzīvotās vietas - Pamūša, Mūsa, Pīrāgi, Taumaņi, Uzvara, Virši, Birzgaļi, Krievgaļi, Pograniča, Brunavišķi, Pāce. Caur pagastu tek Īslīces, Ceraukstes un Mūsas upes. Gailīšu pagasta zemes kopplatība pēc Valsts zemes dienesta datiem ir 8017 ha. Pagastā dominē lauksaimniecībā izmantojamā zeme - 6132.4 ha jeb 76%, no tām 5902.9 ha jeb 96 % ir meliorētas.

Bauskas novada teritorijas plānojuma 2012.-2023. gadam paskaidrojuma rakstā teikts, ka Zemgales līdzenumam raksturīgs samērā sauss un silts klimats, kā arī mazāks nokrišņu daudzums nekā Latvijā kopumā. Ilggadīgā vidējā gada nokrišņu summa ir 598 mm, to skaitā gada siltajā periodā 450 mm. Tā kā novada teritorija atrodas Latvijas dienvidu daļā, tad klimats ir nedaudz kontinentālāks (sausāks un siltāks) un veģetācija sākās 10 – 14 dienas ātrāk kā Latvijas ziemeļos. Gada vidējais relatīvais mitrums ir 81%. Paaugstināts gaisa mitrums ir visu gadu.

Teritorijā pārsvarā sastopami limnoglaciālie nogulumi – smalkgraudaina, putekļaina smilts, aleirīti un māli. Rajonā ap Mūsu un Mēmeli biežāk sastopams māls.

Bauskas novada teritorijā hidrogrāfisko tīklu veido upes - Lielupe, Mēmele, Mūsa, un Iecava. Dabīgo ūdenstilpju novada teritorijā nav, ir tikai mākslīgi izrakti dīķi – Ozolaines un Bangu dīķis. Gruntsūdeņi atrodas 2-5 m dziļumā. Lielākajā teritorijas daļā pazemes ūdeņi ir samērā labi aizsargāti, jo devona iežus pārsedzošie nogulumi ir ūdeņi mazcaulaidīgi.

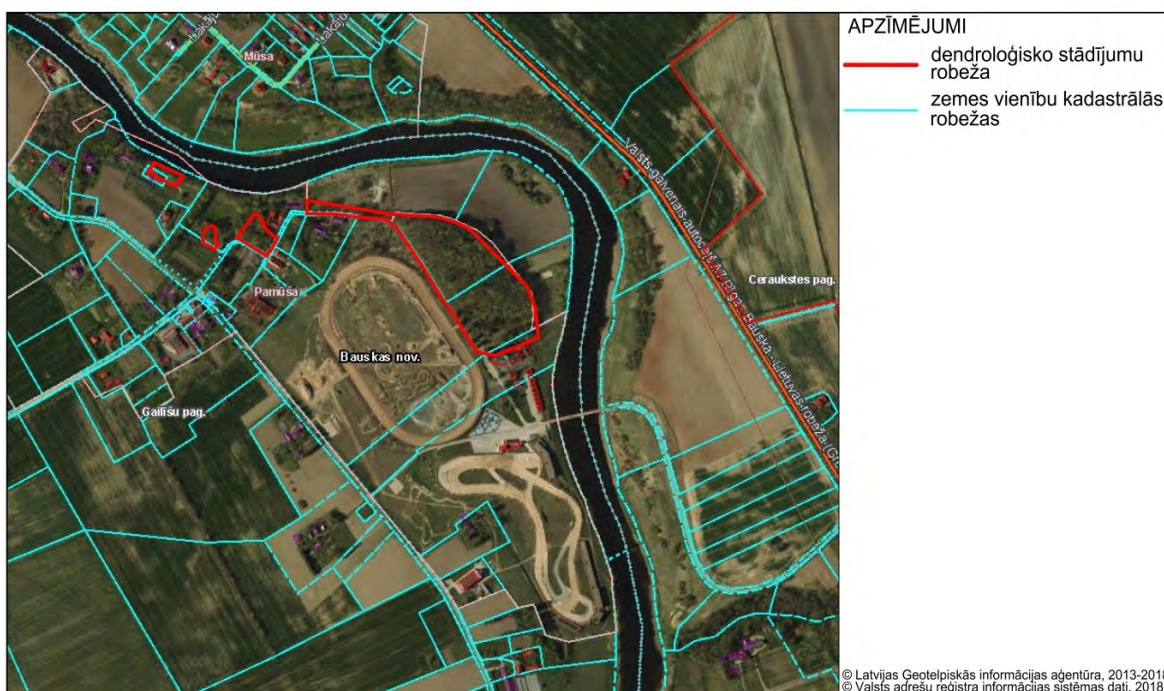
2.2. Vēsturiskā attīstība

Bauskas novada mājaslapa vēsta, ka Gailīšu ciema padome izveidota 1945. gadā Ceraukstes pagasta teritorijā, vietā, kur atradušās "Gailīšu" mājas. 1954. gadā Gailīšu ciemam pievienoja Pāces ciemu un 1966. gadā - daļu Lībiešu ciema. Gailīšu pagasts izveidots 1990. gadā. 2009. gadā pagasts tiek iekļauts Bauskas novadā.

Pamūšas muiža piederēja grāfam fon der Pālenam, taču viņš to zaudēja 1920. gada agrārās reformas gaitā. Muižas komplekss aizņem 2,6 ha. Kungu māja tiek izmantota kā dzīvokļu māja. 2/3 no tās neapdzīvota, jo bojāts jumts. Ēka ir avārijas stāvoklī.

2.3. Zemes vienību raksturojums un piederība

Īpaši aizsargājamais dabas piemineklis – aizsargājami dendroloģiskie stādījumi “Pamūšas parks” atrodas uz vairākām zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem – 40600010054, kas pieder juridiskai personai, 40600010042, 40600010045, 40600010037, kas atrodas fiziskas personas īpašumā un 40600010073, kas ir jaukta statusa kopīpašums (“Pamūšas muiža”).

3.attēls “Zemes vienību sadalījums Pamūšas parka teritorijā”

3. Teritorijas novērtējums

Šajā nodaļā aprakstītas un analizētas dendroloģisko stādījumu “Pamūšas parks” ainaviskās un kultūrvēsturiskās vērtības, dots dendroloģiskā un dabas vērtību raksturojums. Stādījumiem dots novērtējums, kas kalpo par pamatojumu dendroloģisko stādījumu iekļaušanai, paplašināšanai vai izslēgšanai no valsts nozīmes īpaši aizsargājamo dendroloģisko stādījumu kategorijas.

3.1. Ainavas novērtējums

Pamūšas parka ainavas novērtējums sagatavots, apsekojot teritoriju dabā 2017. gada 24. oktobrī, kā arī iepazīstoties ar pieejamajiem kartogrāfiskajiem un vēsturiskās izpētes materiāliem.

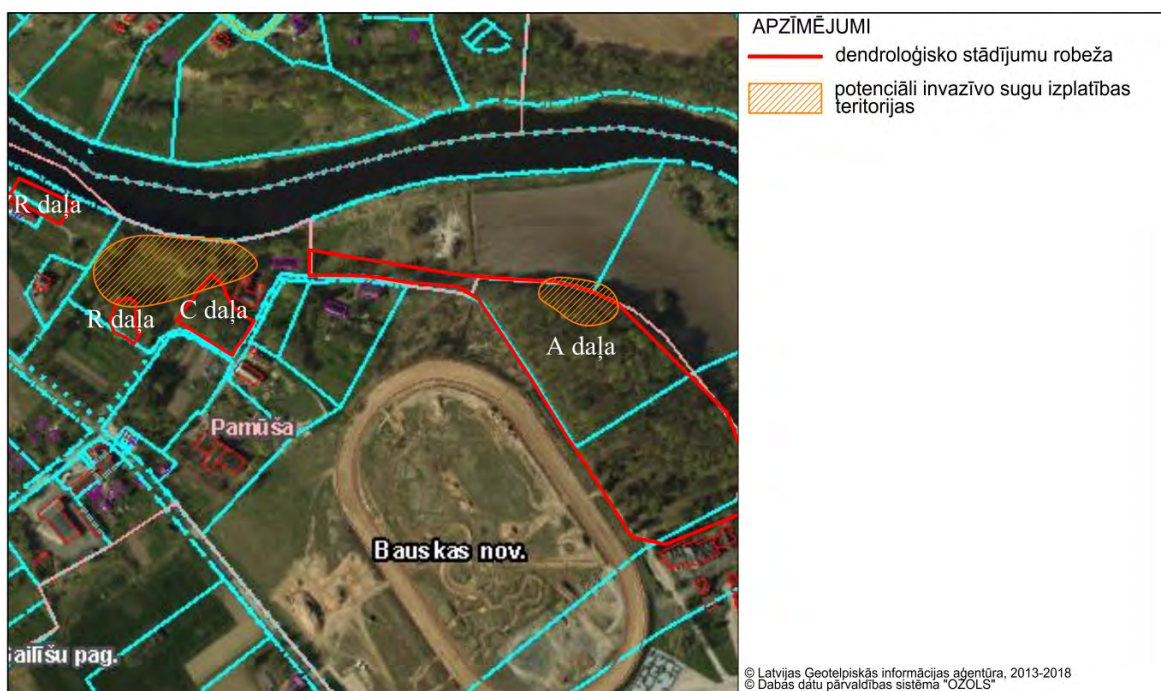
Pamūšas parks atrodas Mūšas upes krastā, teritorija ir publiski pieejama, salīdzinoši ērti sasniedzama. Dendroloģisko stādījumu robežās ietvertie zemes gabali aizņem tikai daļu no bijušās Pamūšas muižas parka teritorijas, līdz ar to stādījumu definētajām ainavām jau kopš izveidošanas brīža ir fragmentārs raksturs. Kā lielāka ainavas vienība nolasāma dendroloģisko stādījumu daļa ar robežposmu numuru 9-12, kas atrodas upes ieliekumā (sk. 2. attēlu), kur ir samērā blīvs koku apaugums. No kādreizējā muižas ēku ansambļa saglabājusies muižas kungu māja (sk. 4. attēlu), kas ir sliktā tehniskā stāvoklī. Lai arī ēka neiekļaujas stādījumu teritorijā, tā ir būtiska Pamūšas parka ainavas sastāvdaļa.

4. attēls “Muižas kungu māja”

Analizējot dendroloģisko stādījumu ainavu klātienē, var secināt, ka lielāka estētiskā vērtība ir tiem elementiem, kas nolasāmi kā sistēma ar noteiktu struktūru, piemēram, koku rindu stādījumi, lielas koku grupas un apaugumi, stādījumi ap ūdens kanāliem un dīķu sistēmām, alejas, zāliena lauces ar koku puduriem utml. Šādiem sistēmas elementiem ir būtiski nodrošināt uztveramību, ieplānot skatu punktus ar skatu līnijām. Mazvērtīgāki no ainavas vizuālās kvalitātes viedokļa ir atsevišķi punktveida objekti, kur sistēma vai struktūra vairs nav nolasāma, piemēram, atsevišķi veci koki meža vidū, akmeņi, dīķi, kas kādreiz bijuši iekļauti vienotā parka struktūrā, bet tagad koku apauguma un zemes lietojum veida maiņas dēļ vairs nav nedz nolasāmi un uztverami, nedz arī pie tiem iespējams piekļūt. Labs risinājums atsevišķiem punktveida objektiem ir to iekļaušana dabas taku maršrutā. Šādā veidā ainavai tiek veidota jauna struktūra, saglabājot un iekļaujot tajā dabas pieminekļus un kultūrvēsturiskos ainavas elementus.

Pamūšas parkā ir vērtīgi melno priežu stādījumi, tos ieteicams izcelt, uzlabojot to uztveramību, vienlaicīgi attīrot arī skatu līnijas uz upi. Ainaviski vērtīgi ir koki muižas ēkas tuvumā, kā arī dendroloģisko stādījumu austrumu daļa ar izteiktu parkveida ainavu. Šeit ieteicams izvēlēties Pamūšas situācijai piemērotu apsaimniekošanas plānu ar ilgtspējīgām parka apsaimniekošanas metodēm, piemēram, mazināt regulāri pļaujamās platības, saglabāt lielas un blīvas krūmu grupas, bet atbrīvoties no agresīvām kokaugu sugām (piem., pīlādžlapu sorbārija). Parka apsekojuma laikā pie dendroloģisko stādījumu rietumu un centrālās daļas jau bija uzsākta agresīvo sugu sējeņu un sakņu atvašu pļaušana (sk. 5. attēlu). Šī darbība jāveic regulāri, jo atvases strauji atjaunojas un savairojas.

5. attēls "Potenciāli izvazīvās sugas pīlādžlapu sorbārija izplatības teritorijas"

3.2. Svešzemju sugu stādījumu/dendroloģisko vērtību raksturojums – koku novērtējums

Koku inventarizācija Pamūšas parkā veikta 2017. gada 24 oktobrī. Kopā novērtēti 27 koki. Dendroloģiski vērtīgie koki numurēti dabā ar plastikāta numuriem pēc vienotas sistēmas, numerācija atspoguļota inventarizācijas plānā un tabulās. Koku fiziskais stāvoklis novērtēts pēc 10 baļļu sistēmas, nosakot vitalitāti un piešķirot noteiktu krāsu (skatīt pielikumu “Koku vērtēšanas kritēriji”), un apskatāms koku novērtējuma tabulās.

Veicot koku stāvokļa novērtējumu, secināts:

- Apsēkotajā teritorijā novērtēti 5 dažādi kokaugu taksoni: parastā kļava (*Acer platanoides*) – 1 gab., parastā zirgkastaņa (*Aesculus hippocastanum*) – 3 gab., Eiropas lapegle (*Larix decidua*) – 12 gab., melnā priede (*Pinus nigra*) – 8 gab., parastais ozols (*Quercus robur*) – 3 gab.
- Vidējais koku fiziskā stāvokļa novērtējums objektā ir 6,18 no 10.
- Teritorijā konstatēti **ļoti vērtīgi un izcili** koki – 21 gab., kuru vainagi plānā ir atzīmēti ar violetu vai sarkanu krāsu, ir noteikti saglabājami; **vērtīgi koki** – kopumā 6 gab., kuriem vainagi plānā ir atzīmēti ar zaļu krāsu; koki iespēju robežās ir saglabājami;
- Teritorijā ir konstatēti **6 valsts nozīmes dižkoki** – Nr.: **44039; 44044; 44045; 44051; 44053; 44058** – kuriem saskaņā ar 2010. gada 16. martā Ministru kabineta pieņemtie noteikumi Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” ir noteikta aizsargjosla vainaga projekcijas platumā, kā arī 10 m platā joslā no tās (mērot no koka vainaga projekcijas ārējās malas).
- Teritorijā konstatēti **3 potenciālie dižkoki** – Nr.: **44032; 44048; 44049**. Par potenciāliem dižkokiem ir uzskatāmi tādi koki, kuru apkārtmērs 1,3 m augstumā no sakņu kakla nav mazāks par 10% no 2010. gada 16. marta pieņemtajiem Ministru kabineta noteikumu Nr. 264 “Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. pielikumā noteikto attiecīgo koku sugu apkārtmēra 1,3 m augstumā.
- Koku kopšanas prioritātes: **1 koks ar kopšanas prioritāti A** (noteikti jāveic darbi 1 – 6 mēn. laikā), Nr. 44039; **6 koki ar kopšanas prioritāti B** (nepieciešama kopšana, bet nav steidzama), Nr.: 44032; 44042; 44043; 44044; 44045; 44058; **10 koki ar kopšanas prioritāti C** (var sakopt, bet nav nepieciešams), Nr.: 44036; 44040; 44041; 44047; 44048; 44049; 44051; 44052; 44054; 44057; **10 koki ar kopšanas prioritāti D** (kopšana nav nepieciešama), Nr.: 44033; 44034; 44035; 44037; 44038; 44046; 44050; 44053; 44055; 44056.

3.3. Dabas vērtību novērtējums

Nozīmīga dabas vērtība Pamūšas parkā ir veci, lielu dimensiju koki, it īpaši, ja tajos izveidojušies dobumi. Pēc SIA “LABIE KOKI eksperti” 2017.gada oktobrī veiktās koku inventarizācijas datiem, parkā konstatēti seši īpaši aizsargājami dabas objekti – dižkoki (skat. šī novērtējuma 3.2. nodaļu).

Parka austrumu daļā sastopamas četras īpaši aizsargājamas sugas: vaboles - marmora rožvabole (*Lyocola marmorata*), lapkoku praulgrauzis (*Osmoderma eremita*) (1 atradne pēc Dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” datiem); kukainis - spožā skudra (*Lasius fuliginosus*) un ķērpis - kausveida pleirostikta (*Pleurosticta acetabulum*), kā arī ierobežoti izmantojama suga - īstais jeb parka vīngliemezis (*Helix pomatia*).

Marmora rožvabole un lapkoku praulgrauzis apdzīvo vecus, visbiežāk lapu kokus ar ļoti lieliem dobumiem, kuros atrodas liela praulu litrāža, jo šo vaboļu kāpuri barojas ar prauliem.

Lapkoku praulgrauzis ir visvairāk aizsargājamā kukaiņu suga pasaulē, jo to stipri apdraud veco dobumaino koku skaita samazināšanās. Pēc Latvijas Republikas un Eiropas Savienības likumiem, lai aizsargātu lapkoku praulgrauža atradnes, ir jāveido īpaši aizsargājamās dabas teritorijas jeb mikroliegumi vietās, kur suga ir sastopama.

Spožā skudra nereti apdzīvo vecu lapu koku sakņu zonu, kur atmirušajās saknēs veido ligzdu, savukārt barojas koka apkaimē.

Spožās skudras un lapkoku praulgrauža atradnes šajā parkā bija konstatētas jau iepriekš, par ko liecina informācija Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēmā “Ozols”, skatīt 6. attēlu “Īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes Pamūšas parka teritorijā”.

6. attēls “Īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes Pamūšas parka teritorijā”

Kausveida pleirostikta sastopama uz kļavu un liepu stumbriem. Ķērpis ir termofīls, tas aug uz labi apgaismotiem kokiem, tādēļ sastopams tuvu mežaudzes ārmalām.

Parka vīngliemezis Latvijā tika ievests ap 15. - 16. gs. un kopš tā laika samērā bieži sastopams muižu parkos, arī lapu koku mežos.

Dendroloģisko stādījumu teritorijā "Pamūšas parks" netika konstatēta īpaši aizsargājamo biotopu klātbūtne.

4. Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu robežu izvērtēšana

Šajā nodaļā pēc sniegtajiem ekspertu novērtējumiem un atzinumiem tiek izvērtēta dendroloģisko stādījumu "Pamūšas parks" atbilstība dendroloģisko stādījumu statusam.

4.1. Vēsturiskais un kultūrvēsturiskais novērtējums

Teritorijā nav saskatāmas liecības no muižas parka plānojuma; nav saglabājušies elementi, arhitektūras mazās formas no muižas laikiem, ēkas ir katastrofālā stāvoklī. Pielaujams atcelt ĪADT - dendroloģiskie stādījumi – statusu.

4.2. Ainavas novērtējums

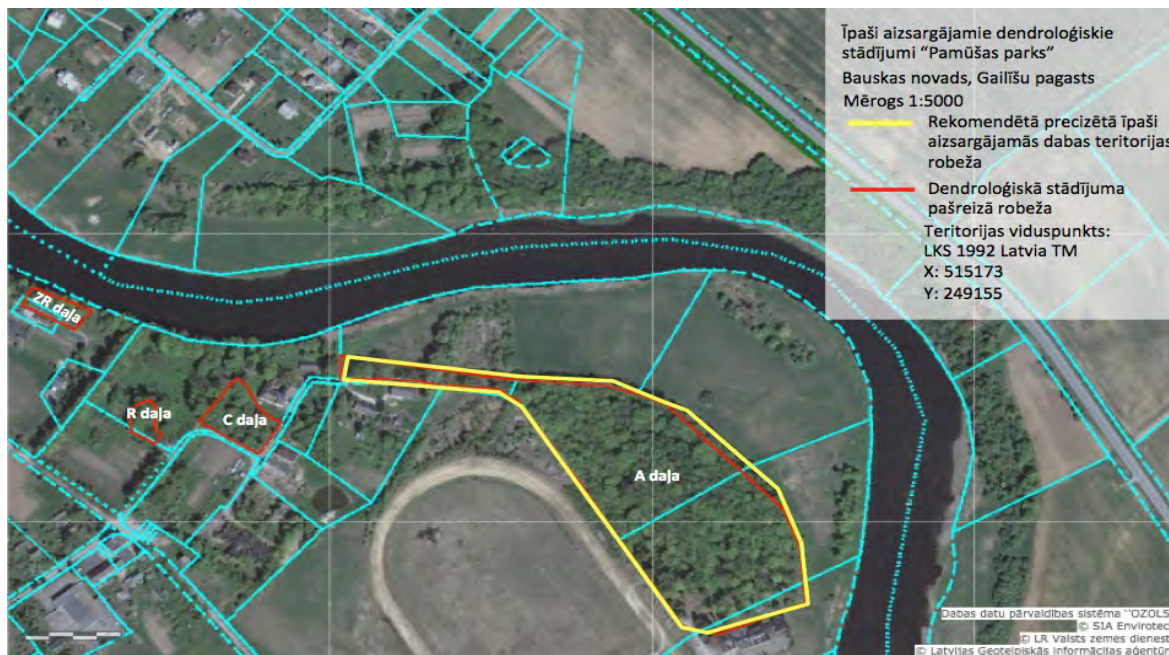
Ievērojamākie un ainaviski augstvērtīgākie parkā ir fragmentāri līnijveida un grupu stādījumi. Daudzviet koku vainagu zonās saauguši sējeņi, kas piesārņo ainavu un traucē uztvert vērtīgos kokaugu stādījumus. Vērtējot teritoriju no ainaviskā un kultūrvēsturiskā viedokļa pielaujams aizsargāt atsevišķus kokus.

4.3. Dendroloģiskais un dabas vērtību novērtējums

Pamūšas parka austrumu daļā sastopamo dabas vērtību, jo īpaši lapkoku praulgrauža saglabāšana, ir nozīmīga visas valsts un Eiropas kontekstā. Parks ir piemērots lapkoku praulgrauža populācijas attīstībai, jo parkā ir salīdzinoši daudz piemērotu koku, kurus vabole varētu apdzīvot. Arī pārējo īpaši aizsargājamo sugu klātbūtne apliecina Pamūšas parka austrumu daļas nozīmību bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanā, turklāt parkam pieslēdzas bioloģiski vērtīgi zālāji gan vienā, gan otrā Mūsas upes krastā.

Pārējās parka daļās nozīmīgākās konstatētās dabas vērtības ir dižkoki, tādēļ ir iespējama īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kategorijas nomaina parka centrālajā, rietumu un ziemeļrietumu daļā, kur iespējams atcelt aizsargājamā dendroloģiskā stādījuma statusu un tā vietā aizsargāt atsevišķi esošos aizsargājamus kokus. Šāda darbība būtu racionāla, jo dižkokiem ir definēta konkrēta aizsardzības zona. Tā atkarīga no vainaga projekcijas, kas precīzi uzmērīta dabā un ietver 10 m joslu skatoties no vainaga projekcijas ārējās malas. Tādējādi tiek nodrošināta aizsardzība dižkokiem un kokiem, kas atrodas aizsardzības zonā, taču tiešā dižkoka tuvumā ļauj, piemēram, veikt bīstamo koku sakopšanu negaidot dendroloģiskā stādījuma rekonstrukcijas projekta izstrādi, ko ne vienmēr iespējams realizēt līdzekļu trūkuma un citu iemeslu dēļ.

Rekomendēts mainīt īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (ĪADT) statusu Pamūšas parka austrumu daļai un dibināt Natura 200 teritoriju lapkoku praulgrauža aizsardzībai. Dienvidu pusē robežu noteikt gar ceļu, savukārt ziemeļu pusē robežas noteikt pa vainagu ārējo malu projekciju.

6. attēls "ĪADT robežu maiņas shēma"

5. Rekomendācijas dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā

Šajā nodaļā sniegtas rekomendācijas Pamūšas parka ainavu telpas uzlabošanai un dabas vērtību saglabāšanai ilgtermiņā.

Pirms dendroloģisko stādījumu kopšanas, uzturēšanas, labiekārtošanas vai būvniecības darbiem, izstrādājams rekonstrukcijas projekts, kurā iekļaujama teritorijas izpēte, novērtējums un teritorijas kopšanas un uzturēšanas plāns, paredzot labiekārtošanas darbus, kas veicinātu teritorijas attīstību. Rekonstrukcijas projektu vēlams izstrādāt pēc SIA "LABIE KOKI eksperti" 2017. - 2018.gadā izstrādātajām vadlīnijām, kam ir rekomendējošs saturs. Koku kopšana (vainagu sakopšana, bīstamo koku nozāģēšana) veicama atbilstoši kopšanas darbu tabulai, kas atrodama 2. pielikumā. Jebkuri labiekārtošanas vai būvniecības darbi aizsargājamo dendroloģisko stādījumu "Ķeipenes parks" teritorijā jāaskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi, kā arī rekomendējams pirms būvniecības darbiem saņemt atzinumu no arborista - kokkopja un sugu un biotopu eksperta, kas apliecinātu, ka paredzētā būvniecība neietekmēs dabas vērtību dzīvotspēju un pastāvēšanu ilgtermiņā.

Aizliegtās un atļautās darbības dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" teritorijā definē ar 2010. gada 16. martā Ministru kabineta pieņemtajiem noteikumi Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", 8.3. apakšnodaļa, kur aprakstītas atļautās un aizliegtās darbības dendroloģiskajos stādījumos, kā arī 8.2. apakšnodaļa, kur aprakstītas atļautās un aizliegtās darbības īpaši aizsargājama koka jeb dižkoka teritorijā.

Parka ainavas rekonstrukcija cieši saistīta ar esošajai apdzīvotajai vietai piemērotu un realizējamu teritorijas kopšanas plānu. Tādēļ nepieciešams izvēlēties ilgtspējīgas apsaimniekošanas metodes, piemēram, mazināt regulāri pļaujamās platības, saglabāt lielas un blīvas krūmu grupas (sniegogas, segliņi), bet atbrīvoties no agresīvām kokaugu sugām (piem., pīlādžlapu sorbārija).

2.tabula

Nepieciešamie apsaimniekošanas pasākumi

Nr. p.k.	Veicamā darbība	Veicamās darbības raksturojums	Aktivitātes uzsākšanas laiks, prioritāte
1.	Koku kopšana	Lai saglabātu dendroloģiskās vērtības nepieciešams, stingri vadīties pēc izstrādātā koku novērtējuma, skatīt pielikumu "Koku novērtējuma tabula". Primārais uzdevums teritorijā ir saglabāt un kopt esošās vērtības – izeilos un vērtīgos kokus, kā arī dižkokus. Primāri	Teritorijā esošajām dendroloģiskajām vērtībām un īpaši aizsargājamiem dabas objektiem – aizsargājamiem kokiem (dižkokiem), rekomendētie kopšanas darbi ir norādīti pielikuma "Dendroloģisko stādījumu novērtējumu tabula" kopšanas dabu

		<p>jāsakopj bīstamie koki (A! prioritāte), kā arī koki gar intensīvi lietotiem ceļiem un taciņām, atpūtas zonām, soliņiem.</p> <p>Teritorijā jāsaglabā iespējami daudz beigtās koksnes. Ja kritušie koki traucē meža apmeklētājiem, kas lieto šo teritoriju kā rekreācijas zonu, var izzāģēt kritalās pārrāvumu taciņas izmērā un izzāģēto nogriezni novietot blakus kritalai, tādējādi piesaistot sugas, kas apdzīvo mirušu koksni – vaboles, sūnas, ķērpjus u.c. dzīvos organismus.</p> <p>Lai palielinātu atmirušās koksnes daudzumu parkā, ieteicams, lielos, sausos zarus nenožāģē pie stumbra, bet atstāj sausu stumbeni drošā garumā pēc arborista-kokkopja ieskatiem.</p>	<p>sadaļā. Kokiem, kuriem kopšanas darbu prioritāte ir “A!” un “A”, ir nepieciešams veikt rekomendētos sakopšanas darbus, lai palielinātu šo koku dzīvotspēju, samazinātu koka iespējamo apdraudējumu, neatkarīgi no to augšanas vietas, pārējiem kokiem kopšanu ir pieļaujams neveikt vai veikt pakāpeniski.</p> <p>Koku kopšanu var veikt jebkurā laikā.</p> <p>Darbu veikšana jāsaskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p> <p>Vienmēr vispirms izvērtējama koku sakopšana bīstamības novēršanai, nevis nožāģēšana.</p>
2.	Koku saglabāšana	<p>Parkā būtiski saglabāt vecus, dobumainus kokus. Dobumi ir mājvieta daudzām, tajā skaitā, īpaši aizsargājamām, sugām, piemēram, visu Latvijā sastopamo sugu sikspārņiem, dzeņveidīgajiem un mazajiem dobumperētājiem. Veci, liela izmēra koki ir mājvieta arī lapkoku praulgrauzim un marmora rožvabolei.</p>	<p>Aktivitāte uzsākama pēc iespējas ātrāk.</p>
3.	Koku nožāģēšana	<p>Ja tiek veikta dendroloģiskā stādījuma bīstamo koku nožāģēšana pēc SIA “LABIE KOKI eksperti” koku novērtējumā sniegtajām rekomendācijām, nožāģētos kokus no teritorijas nedrīkst aizvēkt, tie novietojami turpat teritorijā un saglabājami kā kritalas, tādējādi radot piemērotus apstākļus dabas daudzveidībai un lapkoku praulgrauža attīstībai.</p> <p>Zem liela diametra koku vainagu projekcijām nereti saauguši 1. lieluma koku sējeņi, kas perspektīvā mehāniski bojās to vainagu un kokam tiks samazināts tā mūžs. Lielo koku vainagu projekcijā izzāģējami sējeņi.</p> <p>Ja par bīstamu tiek atzīts koks, kuru apdzīvo lapkoku praulgrauzis vai marmora rožvabole, koka nožāģēšana ir jāsaskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p>	<p>Koku nožāģēšanu var veikt jebkurā sezonas laikā, izņemot putnu ligzdošanas laikā no 15.04.-30.06.</p> <p>Darbu veikšana jāsaskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p> <p>Vienmēr vispirms izvērtējama koku sakopšana bīstamības novēršanai, nevis nožāģēšana.</p>
4.	Labvēlīgu apstākļu nodrošināšana lapkoku praulgrauzim	<p>Lapkoku praulgrauzis apdzīvo labi apgaismotus kokus. Lai nodrošinātu piemērotu biotopu šai vabolei, nepieciešams atēnot vecus, dobumainus kokus parka austrumu daļā, veicot mežaudzes retināšanu un regulāru krūmu pļauju. Jāveic izlases retināšana, saglabājot perspektīvākos jaunus kokus, kas nodrošinās lapkoku praulgrauzim dzīvotni tad, kad pašreizējie vecie koki būs atmiruši. Krūmu atvašu apkarošanai iespējams izmantot lielos zālēdājus, piemēram, mobilo govju vai zirgu ganāmpulku. Krūmus var cirst arī manuāli</p>	<p>Aktivitāte uzsākama pēc iespējas ātrāk.</p> <p>Darbu veikšana jāsaskaņo ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p> <p>Koku nožāģēšanu var veikt jebkurā sezonas laikā, izņemot putnu ligzdošanas laikā no 15.04.-30.06.</p>

		ar krūmgriezi. Veicot šos darbus, nedrīkst traumēt saglabājamo koku stumbrus.	
5.	Labvēlīgu augšanas apstākļu nodrošināšana plaisājošajai rūtainai	Ozolam, uz kura aug plaisājošā rūtaina, jānocērt blakus augošie krūmi, jo piepei nepieciešami labi apgaismota, sausa ozolu koku koksne.	Aktivitāte jāuzsāk pēc iespējas ātrāk.
6.	Potenciāli invazīvās sugas pīlādžlapu sorbārija ierobežošana (sk. 5. attēlu)	Suga ir potenciāli invazīva, strauji izplatās ar sakņu atvasēm. Atsevišķas krūmu grupas var saglabāt dekoratīviem nolūkiem, taču pārējā teritorijā atvases ir regulāri divas reizes gadā jāizplauj. Vietās, kur nav iespējams piekļūt ar pļaušanas tehniku, augi jāizrauj ar rokām. Jānodrošina, lai arī apkārtējās teritorijās notiek mērķtiecīga cīņa ar šo sugu.	Aktivitāte jāuzsāk pēc iespējas ātrāk.
7.	Teritorijas kopšana	<p>Teritoriju kopt veidojot to par parkveida kokaudzi ar veciem liela izmēra kokiem, kas ir pietiekami saules apspīdēti, kas ir svarīgi lapkoku praulgrauzim. Nepieciešams izcirst pameža krūmus, kā arī retināt pašus kokus, lai iegūtu skrajāku kokaudzi. Sējeņu izcīršana jāveic selektīvi, saglabājot perspektīvākos kokus, kas kalpos kā nākotnes mājvieta lapkoku praulgrauzim.</p> <p>Krūmu atvašu apkarošanai iespējams izmantot lielos zālējājus, piemēram, mobilo govju vai zirgu ganāmpulku (aplokus var veidot, iekļaujot blakus esošos bioloģiski vērtīgos zālējājus). Ja nav pieejami ganību dzīvnieki, tad krūmi jācērt manuāli ar krūmgriezi. Veicot šos darbus nedrīkst traumēt saglabājamo koku stumbrus.</p> <p>Saglabāt parka ziemeļaustrumu daļā augošos kokus (ap dīķi un liepu aleju).</p> <p>Melno priežu stādījumu atbrīvošana no lapu koku sējeņiem un skatu līniju uz upi atsegšana.</p>	<p>Teritorijas kopšanas darbus iespējams veikt visā sezonas laikā.</p> <p>Teritorijas kopšana veicama saskaņā ar pielikumā "Koku novērtējuma tabula" norādītajiem koku kopšanas darbiem, parka apsaimniekošanas plānu vai rekonstrukcijas projektu, kā arī darbus saskaņojot ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p>
8.	Teritorijas labiekārtošana (projektēšana)	<p>Izstrādājot rekonstrukcijas projektu, ieteicams veikt padziļinātu Pamūšas muižas vēsturisko izpēti un ainavas analīzi, apsekojot objektu uz vietas, kā arī pētīt arhīvu materiālus, lai precīzāk noteiktu Pamūšas muižas parka kādreizējo struktūru.</p> <p>Parka ainavas rekonstrukcija cieši saistīta ar esošajai apdzīvotajai vietai piemērotu un realizējamu teritorijas kopšanas plānu. Tādēļ nepieciešams izvēlēties ilgtspējīgas apsaimniekošanas metodes, piemēram, mazināt regulāri pļaujamās platības, saglabāt lielas un blīvas krūmu grupas</p>	Rekonstrukcijas projekta izstrāde veicama pēc teritorijas mērķa un funkcijas apzināšanas un definēšanas. Rekonstrukcijas projekts ir jāaskaņo ar dabas aizsardzības pārvaldi.

		<p>(sniegogas, segliņi), bet atbrīvoties no agresīvām kokaugu sugām (piem., pīlādžlapu sorbārija).</p> <p>Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijā projektēšanas darbi jāveic kopā ar kokkopi – arboristu, saņemot rekomendācijas par veicamajiem koku aizsardzības pasākumiem. Izstrādājot labiekārtojuma plānu, nepieciešams ievērot koku aizsardzības pasākumus, aizsargājot koku sakņu sistēmu (kritiskajā, minimālajā un optimālajā sakņu aizsardzības zonā sniegt risinājumus), stumbru un vainagu. Aizsardzības pasākumi būvniecības laikā izstrādājami pirms un projektēšanas darbu gaitā.</p>	
9.	Teritorijas labiekārtošana (būvniecība)	<p>Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijā nepieciešams pirms būvniecības darbiem saņemt atzinumu no kokkopja – arborista, kas apliecinātu un uzraudzītu būvniecības procesu, ka paredzētā būvniecība neietekmēs dabas vērtību dzīvotspēju un pastāvēšanu ilgtermiņā.</p> <p>Būvniecības darbu gadījumā nepieciešams ievērot gan dižkoku aizsardzības zonu, gan citu koku sakņu aizsardzības kritisko, minimālo un optimālo zonu un veikt pasākumus sakņu aizsardzībai.</p>	<p>Labiekārtošana veicama saskaņā ar rekonstrukcijas projektu.</p> <p>Vienkāršots labiekārtojums (atpūtas soliņu un atkritumu urnu izvietošana, norādes zīmju un informācijas standu uzstādīšana) veicams saskaņojot to ar Dabas aizsardzības pārvaldi.</p>

Bibliogrāfija

1. Aizsargjoslu likums (1997). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 56/57 25.februārī. <https://likumi.lv/doc.php?id=42348>, sk. 22.11.2017.
2. Bauskas novada Gailīšu pagasta plānotā (atļautā) izmantošana. (2012). http://www.bauska.lv/allfiles/files/Dokumenti/teritorijas%20planojums/saistosa%20dala/Gailisu_pagasta_planota_izm.pdf skatīts 10.01.2018.
3. Bauskas novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam. I sējums. Paskaidrojuma raksts. (2012). http://www.bauska.lv/allfiles/files/Dokumenti/teritorijas%20planojums/saistosa%20dala/Teritorijas_izmantosanas_apbuves_noteikumi_.pdf skatīts 08.01.2018.
4. Bauskas novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam. III sējums. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. http://www.bauska.lv/allfiles/files/Dokumenti/teritorijas%20planojums/saistosa%20dala/Teritorijas_izmantosanas_apbuves_noteikumi_.pdf skatīts 08.01.2018.
5. Bauskas novads. Gailīšu pagasts. <http://www.bauska.lv/lv/novads/pilseta-un-pagasti/gailisu-pagasts>, sk.23.01.2018.
6. Bells S., Nikodemus O. (2000) Rokasgrāmata meža ainavas plānošanai un dizainam, Rīga: Valsts Meža dienests.
7. Briņķis J., Buka O. (2006) Pilsētas un lauku apdzīvoto vietu kompleksu arhitektoniski telpiskā plānošana, Rīga: RTU, Arhitektūras un pilsētplānošanas fakultāte, Arhitektūras un pilsēt būvniecības katedra.
8. Dabas aizsardzības noteikumi meža apsaimniekošanā (2012). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.936. Latvijas Vēstnesis, Nr.203 28.decembrī. <https://likumi.lv/doc.php?id=253758>, sk. 11.11.2017.
9. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (2010). Latvijas Republikas Ministru kabineta 16.marta noteikumi Nr. 264. Latvijas Vēstnesis, Nr. 50, 30. martā. <https://likumi.lv/doc.php?id=207283> sk. 23.11.2017.
10. Kadastrs.lv. Karšu pārliuks. <https://www.kadastrs.lv/>, sk. 23.11.2017.
11. Kalniņš M., Priekšlikumi NATURA 2000 teritoriju dibināšanai lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (=barnabita) aizsardzībai. (2014) Sigulda, Biedrība "Zaļā upe".
12. Lapkoku praulgrauzis. Sabiedriskā monitoringa rokasgrāmata. https://daba.gov.lv/upload/File/DOC/SabM_R_07_LapkokuPraulgr.pdf sk. 04.01.2018.

13. Mauriņš A., Zvirgzds A. (2009). Dendroloģija. Rīga: SIA "Latgales druka"
14. Meža likums (1997). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 98/99 16. martā. <https://likumi.lv/doc.php?id=2825>, sk. 22.11.2017.
15. Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem (2001). Latvijas Republikas Ministru kabineta 20. marta noteikumi Nr. 131. Latvijas Vēstnesis, Nr. 48, 23. martā. <https://likumi.lv/doc.php?id=5773>, sk. 23.11.2017.
16. Noteikumi par īpaši aizsargājamo un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu (2000). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr.396. Latvijas Vēstnesis, Nr. 413/417 17. novembrī. <https://likumi.lv/doc.php?id=12821>, sk. 22.11.2018.
17. Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža (2012). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 309. Latvijas Vēstnesis, Nr.70 8.maijā. <https://likumi.lv/doc.php?id=247350>, sk. 11.11.2017.
18. Noteikumi par kultūras pieminekļu uzskaiti, aizsardzību, izmantošanu, restaurāciju un vidi degradējoša objekta statusa piešķiršanu (2003). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 474. Latvijas Vēstnesis, Nr.118. 29. augustā. <https://likumi.lv/doc.php?id=78458>, sk. 12.11.2017.
19. Noteikumi par līgumu par sikspārņu aizsardzību Eiropā (2003). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 10. Latvijas Vēstnesis, Nr.5 10.janvārī. <https://www.vestnesis.lv/ta/id/70073>, sk. 23.11.2017.
20. Noteikumi par mikroliegumu izveidošanas un apsaimniekošanas kārtību, to aizsardzību, kā arī mikroliegumu un to buferzonu noteikšanu (2013). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 940. Latvijas Vēstnesis, Nr. 203 28.decembrī. <https://likumi.lv/doc.php?id=253746>, sk. 27.11.2017.
21. Noteikumi par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem un kārtību, kādā novērtējams kaitējums videi un aprēķināmas preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas (2007). Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumi Nr. 281. Latvijas Vēstnesis, Nr. 78 16. maijā. <https://likumi.lv/ta/id/157197>, sk. 11.11.2017.
22. Ozols. Dabas datu pārvaldības sistēma. Dabas aizsardzības pārvalde. <http://ozols.daba.gov.lv/pub/>, sk. 23.11.2017.
23. Par 1979. gada Bernes konvenciju par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību (1996). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.1/2, 1997. gada 3.janvārī. <https://likumi.lv/doc.php?id=41733>, sk. 23.11.2017.

24. Par 1992. gada 5. jūnija Riodežaneiro Konvenciju par bioloģisko daudzveidību (1995). Latvijas Republikas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.137, 8.septembrī. <https://likumi.lv/doc.php?id=36679>, sk. 23.11.2017.
25. Par 1998. gada 25. jūnija Orhūsas konvenciju par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (2002). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.64 26.aprīlī. <https://likumi.lv/doc.php?id=61586>, sk. 23.11.2017.
26. Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (1992). Eiropas Padomes Direktīvas 92/43/EEK. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A31992L0043>, sk. 23.11.2017.
27. Par Eiropas ainavu konvenciju (2007). Latvijas Republikas Saeimas likumi. Latvijas Vēstnesis, Nr.63 18.aprīlī. <https://likumi.lv/doc.php?id=156001>, sk. 23.11.2017.
28. Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (1993). Latvijas Republikas Augstākās Padomes likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.5 25. martā. <https://likumi.lv/doc.php?id=59994>, sk. 23.11.2017.
29. Par Konvenciju par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību (1997). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr.58/59 26.februārī. <https://likumi.lv/doc.php?id=42381>, sk. 23.11.2017.
30. Par pašvaldībām (1994). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis, Nr. 61. 24. maijā. <https://likumi.lv/doc.php?id=57255>, sk. 12.12.2017.
31. Par savvaļas putnu aizsardzību (2009). Eiropas Padomes Direktīva 2009/147/EK <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0147>, sk. 23.11.2017.
32. Sugu un biotopu aizsardzības likums (2000). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 121/122 5.aprīlī. <https://likumi.lv/doc.php?id=3941>, sk. 22.11.2017.
33. Teritorijas attīstības plānošanas likums (2011). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis Nr.173 2. novembrī. <https://likumi.lv/doc.php?id=238807>, sk. 22.11.2017.
34. Vides aizsardzības likums (2006). Latvijas Republikas Saeimas likums. Latvijas Vēstnesis Nr. 183. 15.novembrī. <https://likumi.lv/doc.php?id=147917>, sk. 22.11.2017.
35. Vides pārskats par Bauskas novada attīstības programmu 2012. - 2018. gadam (2012).

http://www.bauska.lv/allfiles/files/Dokumenti/Bauskas_AP_SIVN_gala_redakcija_10_05_2012.pdf, sk. 02.02.2018.

Attēlu saraksts

1. attēls **“Fragments no Bauskas novada teritorijas plānojuma. Gailīšu pagasta plānotā (atļautā) izmantošana”**. Bauskas novada teritorijas plānojums 2012.-2023. gadam
2. attēls **“Pamūšas parka shēma”**. MK noteikumi Nr.131”Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskiem stādījumiem”.
- 3.attēls **“Zemes vienību sadalījums Pamūšas parka teritorijā”** . Autoru veidota shēma pēc Dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols”; kadastrs.lv.
4. attēls **“Muižas kungu māja”**. Autoru foto.
5. attēls **“Potenciāli izvazīvās sugas pīlādžlapu sorbārija izplatības teritorijas”**. Autoru veidota shēma pēc Dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols”; kadastrs.lv.
6. attēls **“Īpaši aizsargājamu sugu dzīvotnes Pamūšas parka teritorijā”**. Dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols” un kadastrs.lv.dati.
7. attēls **“Priekšlikums dendroloģiskā stādījuma robežu izmaiņām”**. Autoru veidota shēma pēc Dabas datu pārvaldības sistēmas “Ozols”; kadastrs.lv.

PIELIKUMI

KOKU VĒRTĒŠANAS KRITĒRIJI

PIEŅEMTIE APZĪMĒJUMI DENDROLOĢISKĀS IZPĒTES TABULĀ

vecumposma vērtējuma kritēriji

pieņemtie apzīmējumi

vecumposms	paskaidrojums	vitalitāte
V1	jauns koks, vainags strauji aug uz augšu	augsta vidēja zema
V2	koks gan uz augšu, gan platumā, sasniedzis reprodūktīvo vecumu	augsta vidēja zema
V3	koks sasniedzis savus maksimālos izmērus	augsta vidēja zema
V4	koks sarūk augumā, noveco	augsta vidēja zema
V5	beigts	

apzīmējums	paskaidrojums
	koks ir valsts nozīmes dižkoks (MK noteikumi)
	koks ir vietējās nozīmes dižkoks
	potenciāls valsts nozīmes dižkoks
	koks ir ainaviski vērtīgs
	koks ir dendroloģisks retums
	kokam ir ekoloģiska vērtība
K	kokam ir kultūrvēsturiska vērtība

koka fiziskā stāvokļa novērtējums

koka vispārējais novērtējums

kopšanas darbu prioritāte

vērtējums	paskaidrojums
10	izcils
9	gandrīz izcils
8	joti labs
7	labs
6	gandrīz labs
5	ar problēmu
4	bojāts
3	stīpri bojāts
2	gandrīz beigts
1	beigts
0	koka vairs nav

krāsa plānā	paskaidrojums
	izcils
	joti vērtīgs
	vērtīgs
	mazvērtīgs
	nevērtīgs

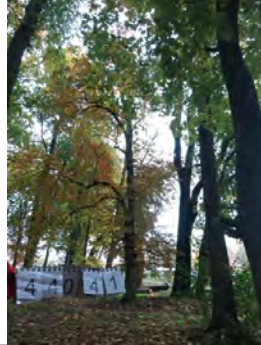

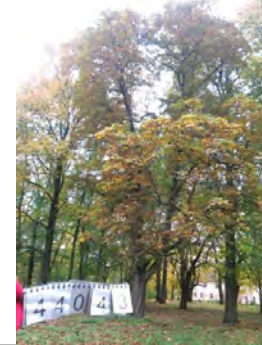
vērtējums	paskaidrojums
A'	jāsakopj nekavējoties (koks akūti bīstams)
A	noteikti jāsakopj (1 - 6 mēn. laikā)
B	jāsakopj (nav steidzami)
C	var sakopt (pēc nepieciešamības)
D	kopšana nav nepieciešama

**Dendroloģisko stādījumu "Pamūšas parks"
Koku novērtējuma tabula**

N.P.K	1/44032	2/44033	3/44034	4/44035	5/44036	6/44037
Nosaukums un pamatrādītāji	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 1,89m ↑: ~ 18m ↔: ~ 6m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,50m ↑: ~ 25m ↔: ~ 7m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,44m ↑: ~ 22m ↔: ~ 4m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,60m ↑: ~ 22m ↔: ~ 7m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 2,21m ↑: ~ 26m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,10m ↑: ~ 22m ↔: ~ 4m Vecumposms: V3 Vitalitāte: zema
Apraksts	Stumbrā ir redzamas izskrejas, bioloģiski bojājumi. Apakšā aug parasto kļavu sējeņi.				No sakņu kakla ~ 1m augstumā ir bojājums, sveķojas.	Aug aiz koka noēnojumā, reljefa paaugstinājums, aug tieši pie senkapu paaugstinājuma.
Attēls						
	vērtīgs 5	vērtīgs 6	ļoti vērtīgs 7	vērtīgs 7	ļoti vērtīgs 4	vērtīgs 6
Ieteikumi un kopšanas darbu prioritāte	Stumbra vainagā nelieli sausie zari.				Sauso zaru nozāģēšana.	
	Arborista darba stundas: ~1,5				Arborista darba stundas: ~2,0	
	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D

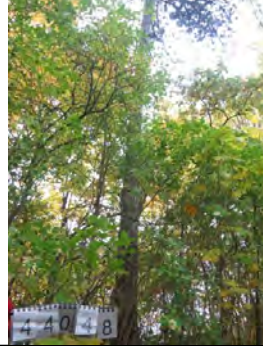

*Bīstams koks līdz tā sakopšanas brīdim var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

**Dendroloģisko stādījumu "Pamūšas parks"
Koku novērtējuma tabula**

N.P.K	7/44038	8/44039	9/44040	10/44041	11/44042	12/44043
Nosaukums un pamatrādītāji	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,53m ↑: ~ 27m ↔: ~ 5m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Acer platanoides</i> parastā kļava Stumbra apkārtmērs: 4,43m ↑: ~ 17m Z:13 m; R:11 m; D:7m; A:13 m. Vecumposms: V3 Vitalitāte: augsta	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 2,26m ↑: ~ 17m ↔: ~ 6m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Aesculus hippocastanum</i> parastā zirgkastaņa Stumbra apkārtmērs: 1,82m ↑: ~ 14m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Aesculus hippocastanum</i> parastā zirgkastaņa Stumbra apkārtmērs: 2,51m ↑: ~ 13m ↔: ~ 13m Vecumposms: V3 Vitalitāte: augsta	<i>Aesculus hippocastanum</i> parastā zirgkastaņa Stumbra apkārtmērs: 2,51m ↑: ~ 14m ↔: ~ 12m Vecumposms: V3 Vitalitāte: augsta
Apraksts	Aug blakus bērziem un uz ceļa pusi aug priede, vairākas egles un tikko iestādīts 6 priežu puduris.	1,30 m augstumā sadalās divās asīs, ir plaša. Starp asīm kokam ir vairāki mehāniski bojājumi. Vairākas iesistas naglas, cemme, kas ir apaugušas, metāla priekšmeta gabalus var redzēt. Plaša ir plīsusi A virzienā, līdz ar to veidojas mehāniski bojājumi un noēnojas dižkoks. Koordinātas: x=56,3870815; y=24,2392298. Koka vainaga projekcijā ir sastādīti rindu stādījumi – mazas eglītes, gar iebrucamo daļu, egles ir jācērp, dabiskā lielumā nevar saglabāt, jo icaugs dižkoka vainaga projekcijā. Koks ir potenciāli bīstams!			Koks ~ 3 m augstumā sadalās divās asīs.	~ 2 m augstumā no sakņu kakla ir liels skeletzars, galotnes daļā nepieciešama tā īsināšana.
Attēls						
	loti vērtīgs 4	izcils 4	loti vērtīgs 7	vērtīgs 4	loti vērtīgs 5	loti vērtīgs 6
Ieteikumi un kopšanas darbu prioritāte		Vainaga kopšana, atslogošana un dinamiskās, un statistiskās saites uzlikšana.	Vainagā ir sausie zari, uz kļavas pusi noēnojuma dēļ.	Nepieciešams saīsināt lielo apakšējo skeletzaru, vispārēja vainaga kopšana.	Vispārēja vainaga kopšana, samazinot skeletzaru, kas aug virs brauktuves un saglabājot galotni kā galveno asi.	Vispārēja vainaga kopšana, izzāģējot sausos zarus, saīsinot apakšējo skeletzaru, kas ir paralēli zemei.
		Arborista darba stundas: ~12,0	Arborista darba stundas: ~2,0	Arborista darba stundas: ~2,0	Arborista darba stundas: ~5,0	Arborista darba stundas: ~4,5
	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D

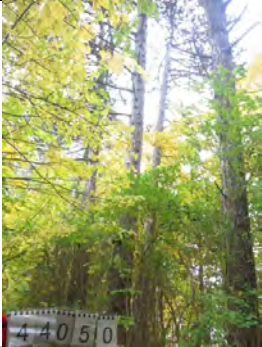

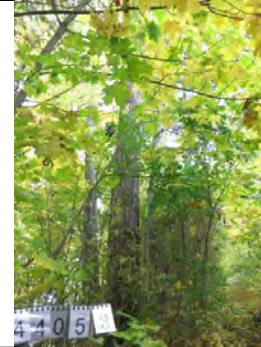

*Bīstams koks līdz tā sakopšanas brīdim var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

**Dendroloģisko stādījumu "Pamūšas parks"
Koku novērtējuma tabula**

N.P.K	13/44044	14/44045	15/44046	16/44047	17/44048	18/44049
Nosaukums un pamatrādītāji	<i>Quercus robur</i> parastais ozols Stumbra apkārtmērs: 5,04m ↑: ~ 26m Z:7m; R:6m; A:17m; D:17m. Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Quercus robur</i> parastais ozols Stumbra apkārtmērs: 5,32m ↑: ~ 24m Z:4m; D:11m; A:9m; R:4m. Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,23m ↑: ~ 14m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 1,64m ↑: ~ 16m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 1,86m ↑: ~ 14m ↔: ~ 7m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 1,82m ↑: ~ 1m ↔: ~ 7m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja
Apraksts	Blakus aug otra paliela kļava, mazāki sējeņi, oši, kļavas, tos jāizzāģē, darbi jāveic pakāpeniski, lai neveidotos stresa zari un koks nenokaltu.	~ 5 m augstumā sadalās divās asīs, ir bijušas vēl 2 asis, šajā augstumā, ir ļoti lieli kaltsi skeletzari, ir stumbra bojājums.	Vienpusējs vainags, visi lieli skeletzari prom no upes, kas ir R virzienā.	Kokam apakšā daudz sauso zaru.	Kokam apakšā daudz sauso zaru, aug viena pie otras ar koka Nr.44047 pie otras.	Sadalās divos stumbros ~ 10 m augstumā, viena no asīm ieiet blakus esošajā priedē, līdz ar to ir sausi zari, dabiski notikusi galotnes redukcija.
Attēls						
	izcils 7	izcils 4	ļoti vērtīgs 7	ļoti vērtīgs 7	ļoti vērtīgs 7	vērtīgs 6
Ieteikumi un kopšanas darbu prioritāte	Vispārēja vainaga kopšana.	Vispārēja vainaga kopšana. Izzāģēt sausus zarus, lielajiem skeletzariem nozāģēt sausās daļas, neiezāģējot dzīvajā koksni.			Vispārēja vainaga kopšana, izzāģēt sausus zarus.	Sauso zaru izzāģēšana.
	Arborista darba stundas: ~16,0	Arborista darba stundas: ~8,0		Arborista darba stundas: ~2,0	Arborista darba stundas: ~2,0	Arborista darba stundas: ~2,0
	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D

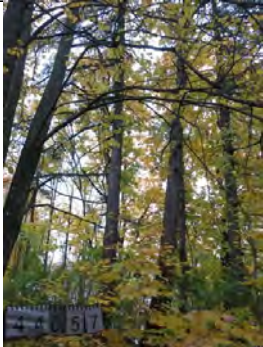

*Bīstams koks līdz tā sakopšanas brīdim var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

**Dendroloģisko stādījumu "Pamūšas parks"
Koku novērtējuma tabula**

N.P.K	19/44050	20/44051	21/44052	22/44053	23/44054	24/44055
Nosaukums un pamatrādītāji	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 1,44m ↑: ~ 16m ↔: ~ 9m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 2,13m Z:4m; D:8m; R:3m; A:6m Vecumposms: V3 Vitalitāte: augsta	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 1,56m ↑: ~ 16m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Pinus nigra</i> melnā priede Stumbra apkārtmērs: 2,14m Z:3m; D:6m; R:4m; A:4m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,51m ↑: ~ 18m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,00m ↑: ~ 15m ↔: ~ 2m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja
Apraksts			Vienpusējs vainags, visi zari uz upes pusi.		Koks aug lapeģļu pudurī, daļējs vienpusējs vainags.	Aug citu koku noēnojuma, līdz ar to tikpat kā nav lielo skeletzaru.
Attēls						
	ļoti vērtīgs 7	izcils 7	ļoti vērtīgs 7	ļoti vērtīgs 7	ļoti vērtīgs 7	ļoti vērtīgs 7
Ieteikumi un kopšanas darbu prioritāte		Virš taciņas lielo sauso zaru nozāģēšana.			Izzāģēt blakus augošo parasto kļavu, jo tās dēļ ir jau daļēji atzarojusies lapegle, no apakšas. Apakšā aug ošu un kļavu sējeņi, tos nepieciešams izzāģēt, saglabājot krūmu grupu.	
		Arborista darba stundas: ~2,0	Arborista darba stundas: ~1,5		Arborista darba stundas: ~2,0	
	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D

*Bīstams koks līdz tā sakopšanas brīdim var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

**Dendroloģisko stādījumu "Pamūšas parks"
Koku novērtējuma tabula**

N.P.K	25/44056	26/44057	27/44058
Nosaukums un pamatrādītāji	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle ↑: ~ 15m ↔: ~ 3m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Larix decidua</i> Eiropas lapegle Stumbra apkārtmērs: 1,68m ↑: ~ 16m ↔: ~ 8m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja	<i>Quercus robur</i> parastais ozols Stumbra apkārtmērs: 4,35m ↑: ~ 17m D:10m; A:7m; R:7m; Z:9m Vecumposms: V3 Vitalitāte: vidēja
Apraksts	Kokam izteikti lieli skeletzari, DA virzienā. ZR virzienā nav skeletzaru.	Kokam izteikti lieli skeletzari R pusē.	
Attēls			
	loti vērtīgs 7	loti vērtīgs 7	izcils 7
Ieteikumi un kopšanas darbu prioritāte		Nelielu sauso zaru izzāģēšana.	Vispārēja vainaga kopšana, izzāģējot sausos zarus un iespējams mazliet paceļot vainagu brauktuves pusē, apakšējie zari ir aplauzti un sausi.
		Arborista darba stundas: ~1,5	Arborista darba stundas: ~8,0
	A! A B C D	A! A B C D	A! A B C D

*Bīstams koks līdz tā sakopšanas brīdim var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

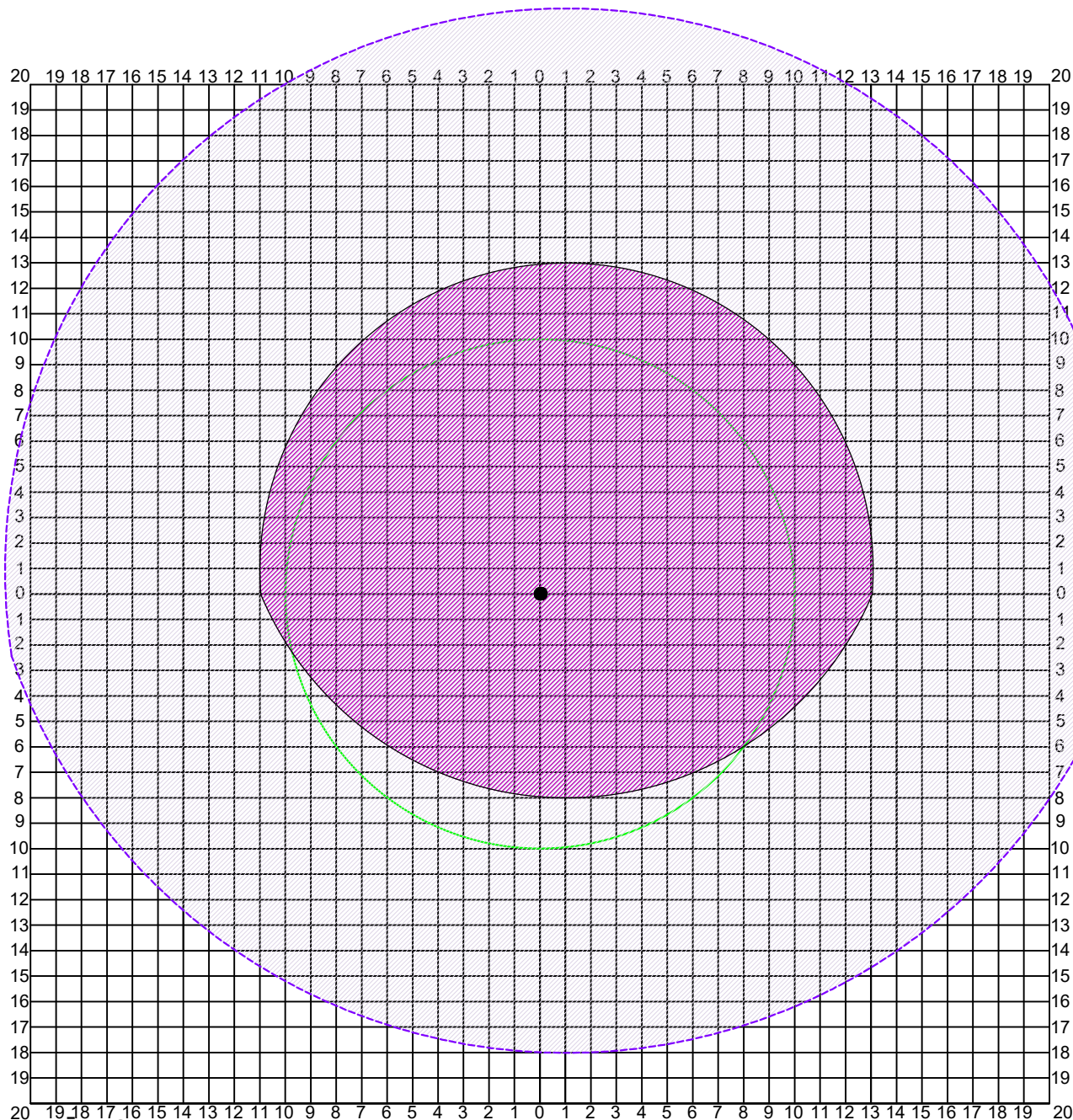
Dižkoka uzmērīšanas anketa (koks ar Nr. 44039)

APSEKOTĀJS - vārds, uzvārds		Laura Mazule
DATUMS, dd.mm.gggg.		16.10.2017.
* SUGA		Acer platanoides/ parastā kļava
KOKA VIETĒJAIS NOSAUKUMS		0
* KOKA ATRAŠANĀ S VIETA	KOORDINĀTES (x vai A)	56,38708
	un (y vai Z)	24,23922
	Vai pievienota karte ar atzīmētu atrašanās vietu	jā/nē
ADRESE (piesaiste)		“Pamūšas muiža”, Pamūša, Gailīšu pag., Bauskas nov., LV-3931 Zemes vien. kad. apz. Nr. 40600010073
* STUMBRA apkārtmēra noteikšana	virs zemes, <u>m</u>	Mēr. augst. apkārtmērs
	1.3 m virs sakņu kakla	1,3 vai cits: 0
		4,43
KOKA augstums, m		17
VAINAGA maksimālais RĀDIUSS, m		Z -13; D - 7; R -11; A – 13
Vainaga forma		0
Ja VAIRĀKI stumbri	Stumbru SKAITS	2
	Sadalīšanās augstums, m	1,30
Savdabības		Koka vainaga projekcijā, gar iebraucamo ceļu ir sastādīti rindu stādījumi – mazas parastās egles.
Stāvoklis, 1 _{miris} -2-3-4-5 _{ideāls}		2
BOJĀJUMI		Starp asīm kokam ir vairāki mehāniski bojājumi - iesistas naglas, cemme. Var saskatīt ieaugušus metāla priekšmetus.
APDRAUDĒJUMI	pakāpe, 1-2-3-4-5	2
	veids	Potenciāla iespējamība asīm atšķelties
Koka NOVIETOJUMS (atsevišķi, parkā, mežmalā, alejā...)		Parkā
AINAVAS apraksts (reljefs, biotopi,...)		Līdzens reljefs. Kopta, regulāri pļauta zemsedze.
Koka AINAVISKUMS, 1-2-3-4-5		5
AIZSARGĀJAMĀS SUGAS		0
ROBEŽZĪMES, skaits		0
APSAIMNIEKOŠANA -līdzšinējā		Apkārtējā teritorijā veikti regulāri pļaušanas darbi
APSAIMNIEKOŠANA - nepieciešamā		Parasto egļu rindu stādījums ir jācērp, dabiskā lielumā nevar saglabāt, jo iesaugs dižkoka vainagā. Kokam nepieciešama vainaga kopšana, atslogošana, dinamiskās un statistiskās saites uzlikšana.
Uzrādītājs vai informācijas avoti		Veicot koku novērtējumu, apsekošanas brīdī
Foto, skaits; Nr.		Skatīt koku novērtējuma tabulu
Piezīmes		Koks dabā, tabulā un plānā ar Nr.44039.

Piezīmes:

- koordinātes nosaka pie koka stumbra, dienvidu pusē;
- zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr.noteikts pēc www.kadastrs.lv pieejamās informācijas; koka atrašanās vieta noteikta aptuveni un tā ir precizējama;
- pie novērtējumiem „0”, ja nav vērtējuma;
- skaitlisko parametru (izmēri, novērtējums) ailēs rakstīt tikai skaitļus bez mērvienībām!

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE IEVĒROT DEBESPUSES (stumbrs centrā)

PIEZĪMES

Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

SIA LABIE KOKI eksperti
 Reģ. Nr. LV40103442491
 Tel: +371 22007719
 Adrese: Babītes nov.,
 Babītes pag., Klīves,
 "Annas koku skola",
 LV2107

Pamūšas parks, Gailīšu
 pagasts, Bauskas novads

Dabas
 aizsardzības
 pārvalde

Objekts:

Pasūtītājs:

Novērtēja:

Laura Mazule

Rasēja:

Arita Trimalniece

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE
 (koks Nr.44039)

Rasējums:

Datums: 06.12.2017

Mērogs: 1:250

Lapa: 2

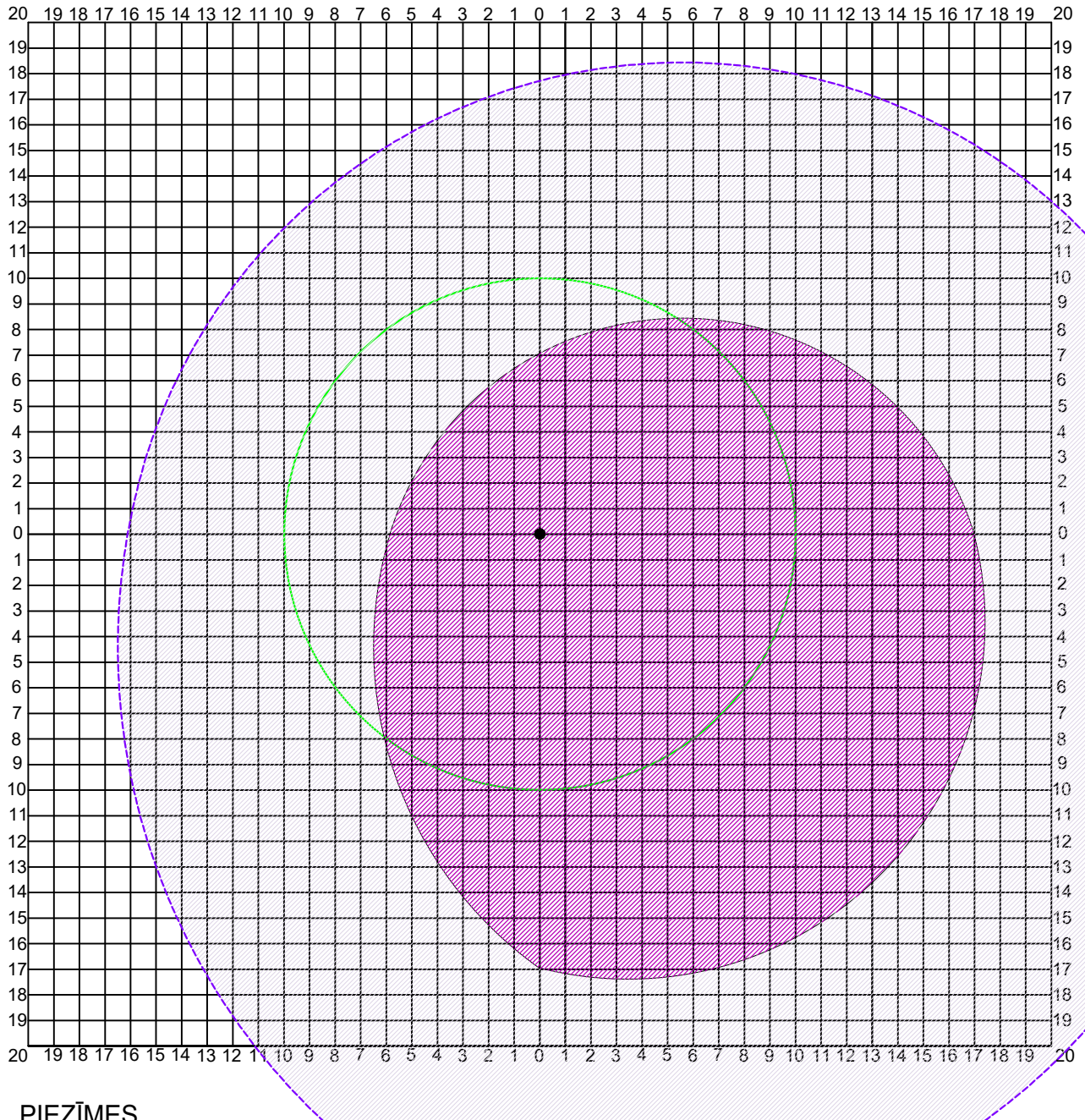
Dižkoka uzmērīšanas anketa (koks ar Nr. 44044)

APSEKOTĀJS - vārds, uzvārds		Laura Mazule
DATUMS, dd.mm.gggg.		16.10.2017.
* <u>SUGA</u>		Quercus robur/ parastais ozols
<u>KOKA VIETĒJAIS NOSAUKUMS</u>		0
* KOKA ATRAŠANĀ S VIETA	KOORDINĀTES (x vai A)	56,3870
	un (y vai Z)	24,2375
	Vai pievienota karte ar atzīmētu atrašanās vietu	jā/nē
<u>ADRESE (piesaiste)</u>		“Pamūšas muiža”, Pamūša, Gailīšu pag., Bauskas nov., LV-3931 Zemes vien. kad. apz. Nr. 40600010073
* STUMBRA apkārtmēra noteikšana	<u>virš zemes,</u> <u>m</u>	<u>Mēr. augst.</u> <u>apkārtmērs</u>
		1,3 vai cits:
	1.3 m virs sakņu kakla	0
<u>KOKA augstums, m</u>		4,54
<u>KOKA augstums, m</u>		24
<u>VAINAGA maksimālais RĀDIUSS, m</u>		Z -7; D-17; R-6; A-17
<u>Vainaga forma</u>		0
Ja VAIRĀKI stumbri	<u>Stumbru SKAITS</u>	1
	<u>Sadalīšanās augstums, m</u>	0
<u>Savdabības</u>		0
<u>Stāvoklis, 1_{miris}-2-3-4-5_{ideāls}</u>		3
<u>BOJĀJUMI</u>		Nevienmērīgi attīstīties kambijs, mehāniski bojājumi uz zariem.
APDRAUDĒJUMI	<u>pakāpe, 1-2-3-4-5</u>	3
	<u>veids</u>	Sausie, lauztie zari
<u>Koka NOVIETOJUMS (atsevišķi, parkā, mežmalā, alejā...)</u>		Parkā
<u>AINAVAS apraksts (reljefs, biotopi,...)</u>		Līdzens reljefs. Veidojas pamežs.
<u>Koka AINAVISKUMS, 1-2-3-4-5</u>		4
<u>AIZSARGĀJAMĀS SUGAS</u>		0
<u>ROBEŽZĪMES, skaits</u>		0
APSAIMNIEKOŠANA -līdzšinējā		Apkārtējā teritorijā nesen veikti pļaušanas darbi, izzāģējot blakus esošo robīniju puduri.
APSAIMNIEKOŠANA - nepieciešamā		Vispārēja vainaga kopšana. Izzāģēt sausus zarus, lielos sausus skeletzarus piezāģēt drošā garumā, saglabājot iespējamās dzīvotnes un palielinot bioloģisko daudzveidību. Ozola vainaga projekcijā augošie koki un to sējeņi pakāpeniski jāizzāģē.
<u>Uzrādītājs vai informācijas avoti</u>		Veicot koku novērtējumu, apsekošanas brīdī
Foto, skaits; Nr.		Skatīt koku novērtējuma tabulu
<u>Piezīmes</u>		Koks dabā, tabulā un plānā ar Nr.44044.

Piezīmes:

1. koordinātes nosaka pie koka stumbra, dienvidu pusē;
2. zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr.noteikts pēc www.kadastrs.lv pieejamās informācijas; koka atrašanās vieta noteikta aptuveni un tā ir precizējama;
3. pie novērtējumiem „0”, ja nav vērtējuma;
4. skaitlisko parametru (izmēri, novērtējums) ailēs rakstīt tikai skaitļus bez mērvienībām!

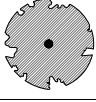

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE IEVĒROT DEBESPUSES (stumbrs centrā)

PIEZĪMES

Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

SIA LABIE KOKI eksperti
 Reģ. Nr. LV40103442491
 Tel: +371 22007719
 Adrese: Babītes nov.,
 Babītes pag., Klīves,
 "Annas koku skola",
 LV2107

Pamūšas parks, Gailīšu pagasts, Bauskas novads		Dabas aizsardzības pārvalde
Objekts:		Pasūtītājs:
Novērtēja:	Laura Mazule	
Rasēja:	Arita Trimalniece	
KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE (koks Nr.44044)		
Rasējums:		
Datums: 06.12.2017	Mērogs: 1:250	Lapa: 4

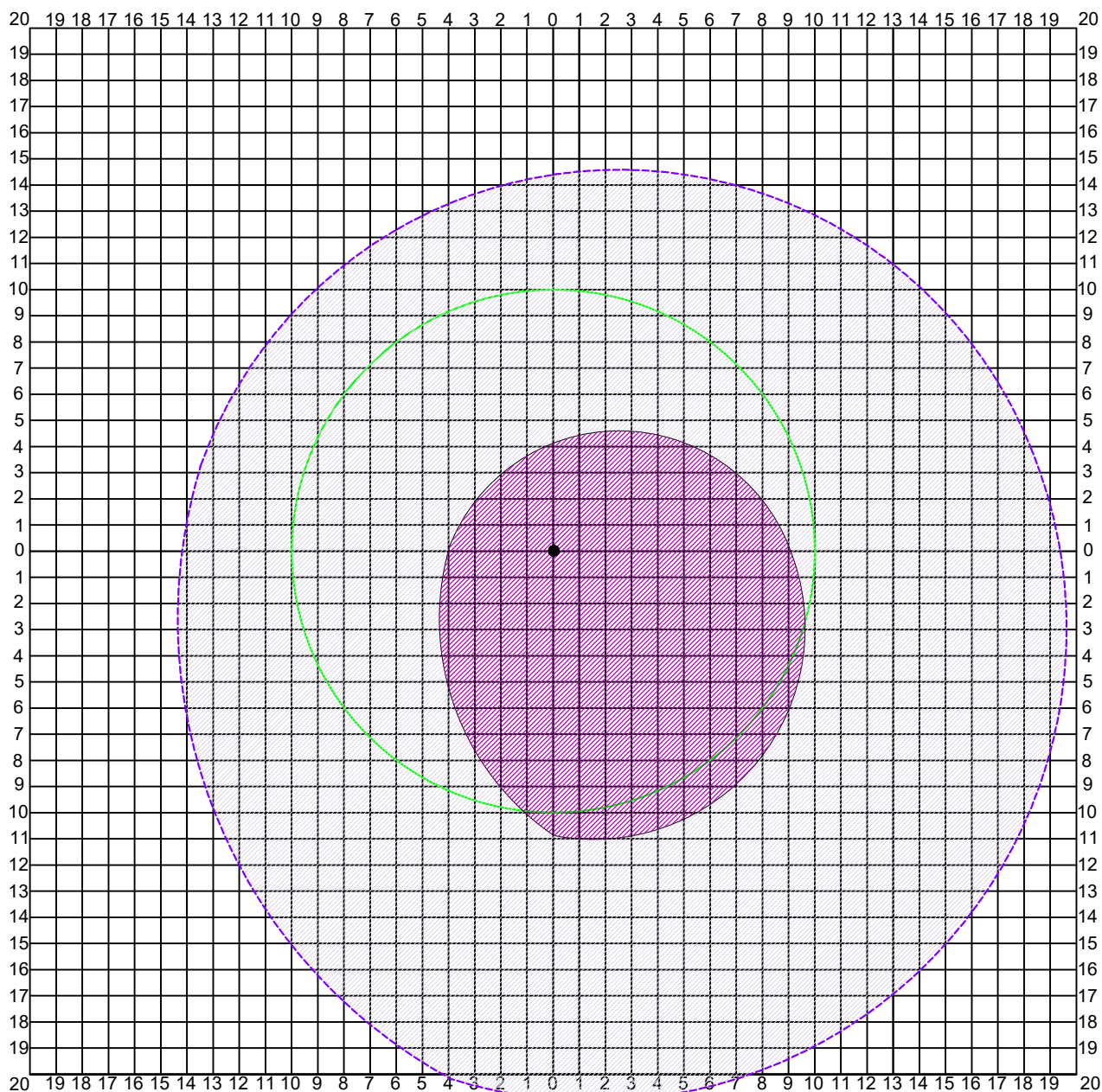
Dižkoka uzmērīšanas anketa (koks ar Nr. 44045)

APSEKOTĀJS - vārds, uzvārds		Laura Mazule
DATUMS, dd.mm.gggg.		16.10.2017.
* SUGA		Quercus robur/ parastais ozols
KOKA VIETĒJAIS NOSAUKUMS		0
* KOKA ATRAŠANĀ S VIETA	KOORDINĀTES (x vai A)	56,3870
	un (y vai Z)	24,2375
	Vai pievienota karte ar atzīmētu atrašanās vietu	jā/nē
ADRESE (piesaiste)		“Pamūšas muiža”, Pamūša, Gailīšu pag., Bauskas nov., LV-3931 Zemes vien. kad. apz. Nr. 40600010073
* STUMBRA apkārtmēra noteikšana	virs zemes, <u>m</u>	Mēr. augst. apkārtmērs
	1.3 m virs sakņu kakla	1,3 vai cits: 0
		5,32
KOKA augstums, m		24
VAINAGA maksimālais RĀDIUSS, m		Z - 4; D - 11; R - 4; A - 9
Vainaga forma		0
Ja VAIRĀKI stumbri	Stumbru SKAITS	1
	Sadalīšanās augstums, m	0
Savdabības		0
Stāvoklis, 1 _{miris} -2-3-4-5 _{ideāls}		3
BOJĀJUMI		~ 5 m augstumā sadalās divās asīs, ir bijušas vēl 2 asis, šajā augstumā, ir ļoti lieli kaltsi skeletzari, ir stumbra bojājums.
APDRAUDĒJUMI	pakāpe, 1-2-3-4-5	2
	veids	Sausie, lauztie zari
Koka NOVIETOJUMS (atsevišķi, parkā, mežmalā, alejā...)		Parkā
AINAVAS apraksts (reljefs, biotopi,...)		Līdzens reljefs. Veidojas pamežs.
Koka AINAVISKUMS, 1-2-3-4-5		4
AIZSARGĀJAMĀS SUGAS		0
ROBEŽZĪMES, skaits		0
APSAIMNIEKOŠANA -līdzšinējā		Apkārtējā teritorijā nesen veikti pļaušanas darbi, izzāģējot blakus esošo robīniju puduri.
APSAIMNIEKOŠANA - nepieciešamā		Vispārēja vainaga kopšana. Izzāģēt sausus zarus, lielos sausus skeletzarus piezāģēt drošā garumā, saglabājot iespējamās dzīvotnes un palielinot bioloģisko daudzveidību. Ozola vainaga projekcijā augošie koki un to sējeņi pakāpeniski jāizzāģē.
Uzrādītājs vai informācijas avoti		Veicot koku novērtējumu, apsekošanas brīdī
Foto, skaits; Nr.		Skatīt koku novērtējuma tabulu
Piezīmes		Koks dabā, tabulā un plānā ar Nr.44045.

Piezīmes:

- koordinātes nosaka pie koka stumbra, dienvidu pusē;
- zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr.noteikts pēc www.kadastrs.lv pieejamās informācijas; koka atrašanās vieta noteikta aptuveni un tā ir precizējama;
- pie novērtējumiem „0”, ja nav vērtējuma;
- skaitlisko parametru (izmēri, novērtējums) ailēs rakstīt tikai skaitļus bez mērvienībām!

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE IEVĒROT DEBESPUSES (stumbrs centrā)

PIEZĪMES

Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

		SIA LABIE KOKI eksperti Reģ. Nr. LV40103442491 Tel: +371 22007719 Adrese: Babītes nov., Babītes pag., Klīves, "Annas koku skola", LV2107
Pamūšas parks, Gailīšu pagasts, Bauskas novads		Dabas aizsardzības pārvalde
Objekts:		Pasūtītājs:
Novērtēja:	Laura Mazule	
Rasēja:	Arita Trimalniece	
KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE (koks Nr.44045)		
Rasējums:		
Datums:	06.12.2017	
Mērogs:	1:250	
		Lapa: 6

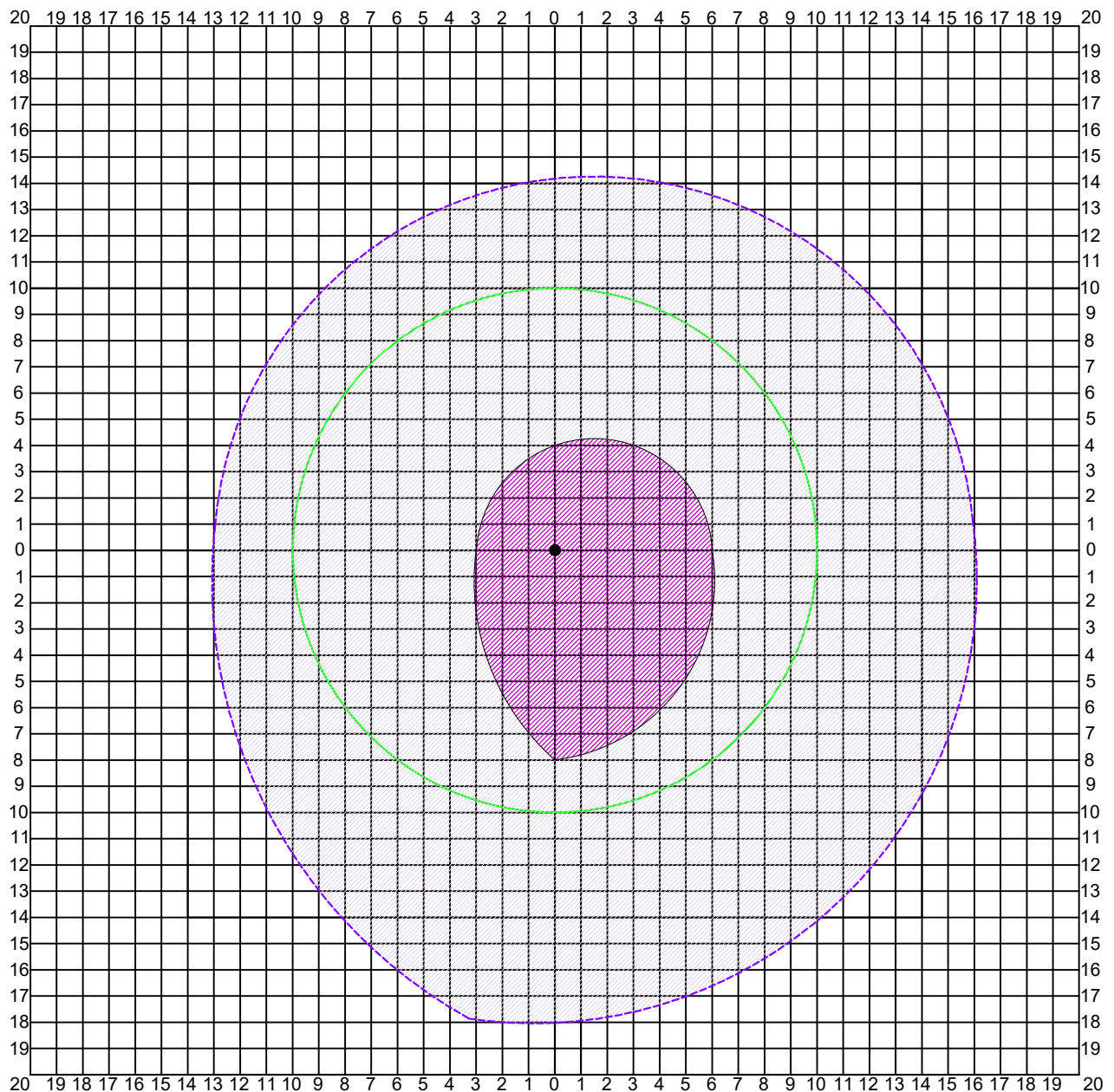
Dižkoka uzmērīšanas anketa (koks ar Nr. 44051)

APSEKOTĀJS - vārds, uzvārds		Laura Mazule
DATUMS, dd.mm.gggg.		16.10.2017.
* <u>SUGA</u>		Pinus nigra/ melnā priede
<u>KOKA VIETĒJAIS NOSAUKUMS</u>		0
* KOKA ATRAŠANĀ S VIETA	KOORDINĀTES (x vai A)	56,3870
	un (y vai Z)	24,2375
	Vai pievienota karte ar atzīmētu atrašanās vietu	jā/nē
<u>ADRESE (piesaiste)</u>		“Kalnastrauti”, Pamūša, Gailīšu pag., Bauskas nov., LV-3931 Zemes vien. kad. apz. Nr. 40600010037
* STUMBRA apkārtmēra noteikšana	virs zemes, <u>m</u>	<u>Mēr. augst.</u> 1,3 vai cits:
		<u>apkārtmērs</u> 0
	1.3 m virs saknu kakla	2,13
<u>KOKA augstums, m</u>		16
<u>VAINAGA maksimālais RĀDIUSS, m</u>		Z - 4; D - 8; R - 3; A - 6
<u>Vainaga forma</u>		0
Ja VAIRĀKI stumbri	<u>Stumbru SKAITS</u>	1
	<u>Sadalīšanās augstums, m</u>	0
<u>Savdabības</u>		0
<u>Stāvoklis, 1_{miris}-2-3-4-5_{ideāls}</u>		3
<u>BOJĀJUMI</u>		0
APDRAUDĒJUMI	<u>pakāpe, 1-2-3-4-5</u>	4
	<u>veids</u>	Virs taciņas lieli sausie zari
<u>Koka NOVIETOJUMS (atsevišķi, parkā, mežmalā, alejā...)</u>		Upmalā, kraujā
<u>AINAVAS apraksts (reljefs, biotopi,...)</u>		Kraujā, Mūsas upes malā
<u>Koka AINAVISKUMS, 1-2-3-4-5</u>		4
<u>AIZSARGĀJAMĀS SUGAS</u>		0
<u>ROBEŽZĪMES, skaits</u>		0
<u>APSAIMNIEKOŠANA - līdzšinējā</u>		Nav veikta
<u>APSAIMNIEKOŠANA - nepieciešamā</u>		Vispārēja vainaga kopšana. Izzāgēt sausos zarus. Vainaga projekcijā izzāgēt sējeņus, kas varētu ieaukt koka vainagā.
<u>Uzrādītājs vai informācijas avoti</u>		Veicot koku novērtējumu, apsekošanas brīdī
Foto, skaits; Nr.		Skatīt koku novērtējuma tabulu
<u>Piezīmes</u>		Koks dabā, tabulā un plānā ar Nr.44051.

Piezīmes:

- koordinātes nosaka pie koka stumbra, dienvidu pusē;
- zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr.noteikts pēc www.kadastrs.lv pieejamās informācijas; koka atrašanās vieta noteikta aptuveni un tā ir precizējama;
- pie novērtējumiem „0”, ja nav vērtējuma;
- skaitlisko parametru (izmēri, novērtējums) ailēs rakstīt tikai skaitļus bez mērvienībām!

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE IEVĒROT DEBESPUSES (stumbrs centrā)

PIEZĪMES

Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

		SIA LABIE KOKI eksperti Reģ. Nr. LV40103442491 Tel: +371 22007719 Adrese: Babītes nov., Babītes pag., Klīves, "Annas koku skola", LV2107
Pamūšas parks, Gailīšu pagasts, Bauskas novads		Dabas aizsardzības pārvalde
Objekts:		Pasūtītājs:
Novērtēja:	Laura Mazule	
Rasēja:	Arita Trimalniece	
KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE (koks Nr.44051)		
Rasējums:		
Datums:	06.12.2017	
Mērogs:	1:250	8
		Lapa:

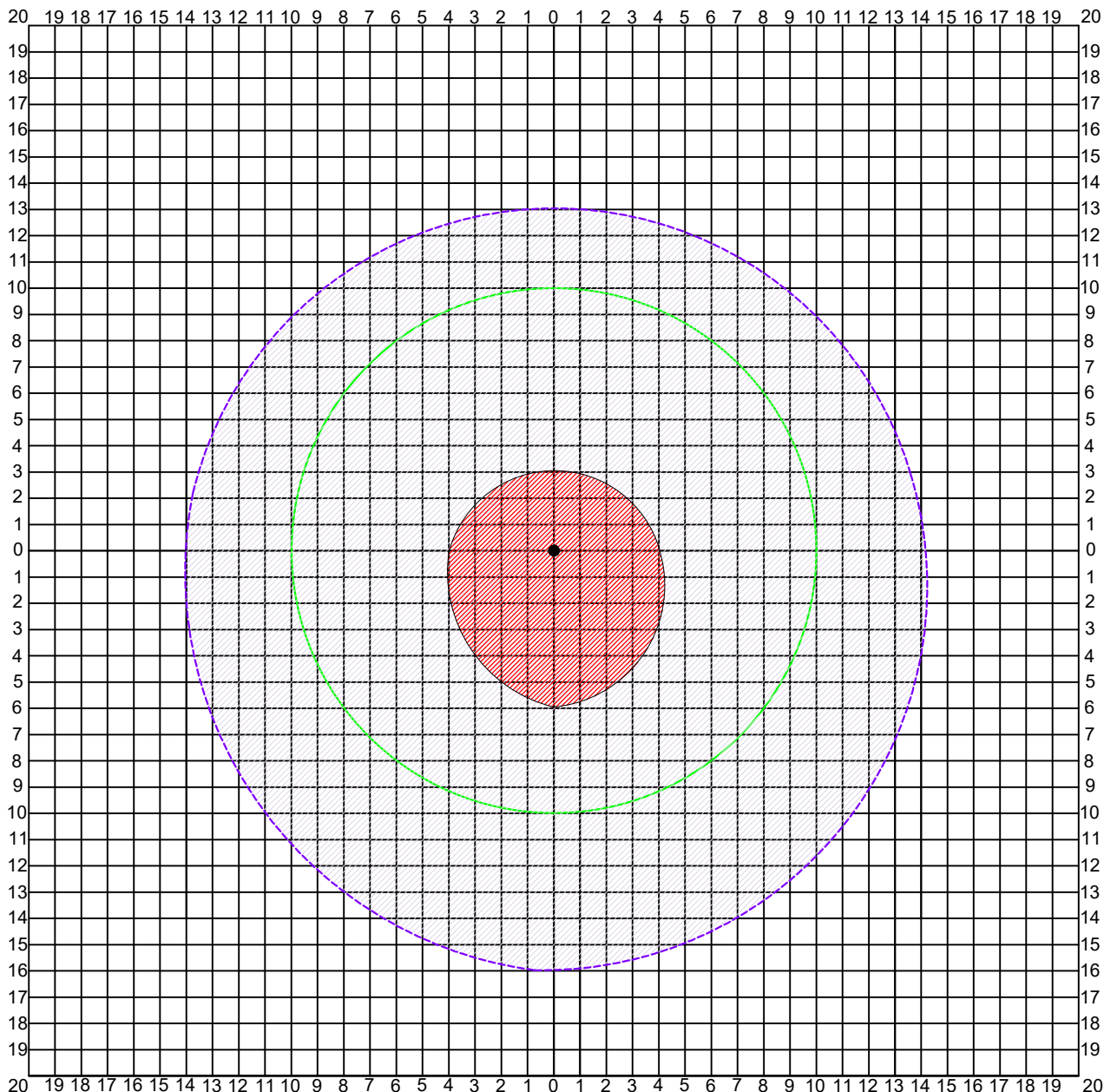
Dižkoka uzmērīšanas anketa (koks ar Nr. 44053)

APSEKOTĀJS - vārds, uzvārds		Laura Mazule
DATUMS, dd.mm.gggg.		16.10.2017.
* <u>SUGA</u>		Pinus nigra/ melnā priede
<u>KOKA VIETĒJAIS NOSAUKUMS</u>		0
* KOKA ATRAŠANĀ S VIETA	KOORDINĀTES (x vai A)	56,3883
	un (y vai Z)	24,2340
	Vai pievienota karte ar atzīmētu atrašanās vietu	jā/nē
<u>ADRESE (piesaiste)</u>		“Kalnastrauti”, Pamūša, Gailīšu pag., Bauskas nov., LV-3931 Zemes vien. kad. apz. Nr. 40600010037
* STUMBRA apkārtmēra noteikšana	virs zemes, <u>m</u>	<u>Mēr. augst.</u> 1,3 vai cits:
		<u>apkārtmērs</u> 0
	1.3 m virs saknu kakla	2,14
<u>KOKA augstums, m</u>		16
<u>VAINAGA maksimālais RĀDIUSS, m</u>		Z - 3; D - 6; R - 4; A - 4
<u>Vainaga forma</u>		0
Ja VAIRĀKI stumbri	<u>Stumbru SKAITS</u>	1
	<u>Sadalīšanās augstums, m</u>	0
<u>Savdabības</u>		0
<u>Stāvoklis, 1_{miris}-2-3-4-5_{ideāls}</u>		3
<u>BOJĀJUMI</u>		0
APDRAUDĒJUMI	<u>pakāpe, 1-2-3-4-5</u>	4
	<u>veids</u>	Virs taciņas lieli sausie zari
<u>Koka NOVIETOJUMS (atsevišķi, parkā, mežmalā, alejā...)</u>		Upmalā, kraujā
<u>AINAVAS apraksts (reljefs, biotopi,...)</u>		Kraujā, Mūsas upes malā
<u>Koka AINAVISKUMS, 1-2-3-4-5</u>		4
<u>AIZSARGĀJAMĀS SUGAS</u>		0
<u>ROBEŽZĪMES, skaits</u>		0
<u>APSAIMNIEKOŠANA - līdzšinējā</u>		Nav veikta
<u>APSAIMNIEKOŠANA - nepieciešamā</u>		Vispārēja vainaga kopšana. Izzāgēt sausus zarus. Vainaga projekcijā izzāgēt sējeņus, kas varētu ieaukt koka vainagā.
<u>Uzrādītājs vai informācijas avoti</u>		Veicot koku novērtējumu, apsekošanas brīdī
Foto, skaits; Nr.		Skatīt koku novērtējuma tabulu
<u>Piezīmes</u>		Koks dabā, tabulā un plānā ar Nr.44053.

Piezīmes:

- koordinātes nosaka pie koka stumbra, dienviņu pusē;
- zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr.noteikts pēc www.kadastrs.lv pieejamās informācijas; koka atrašanās vieta noteikta aptuveni un tā ir precizējama;
- pie novērtējumiem „0”, ja nav vērtējuma;
- skaitlisko parametru (izmēri, novērtējums) ailēs rakstīt tikai skaitļus bez mērvienībām!

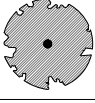

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE IEVĒROT DEBESPUSES (stumbrs centrā)

PIEZĪMES

Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

SIA LABIE KOKI eksperti
 Reģ. Nr. LV40103442491
 Tel: +371 22007719
 Adrese: Babītes nov.,
 Babītes pag., Klīves,
 "Annas koku skola",
 LV2107

Pamūšas parks, Gailīšu
 pagasts, Bauskas novads

Dabas
 aizsardzības
 pārvalde

Objekts:

Pasūtītājs:

Novērtēja:

Laura Mazule

Rasēja:

Arita Trimalniece

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE
 (koks Nr.44053)

Rasējums:

06.12.2017
 Datums:

1:250
 Mērogs:

10
 Lapa:

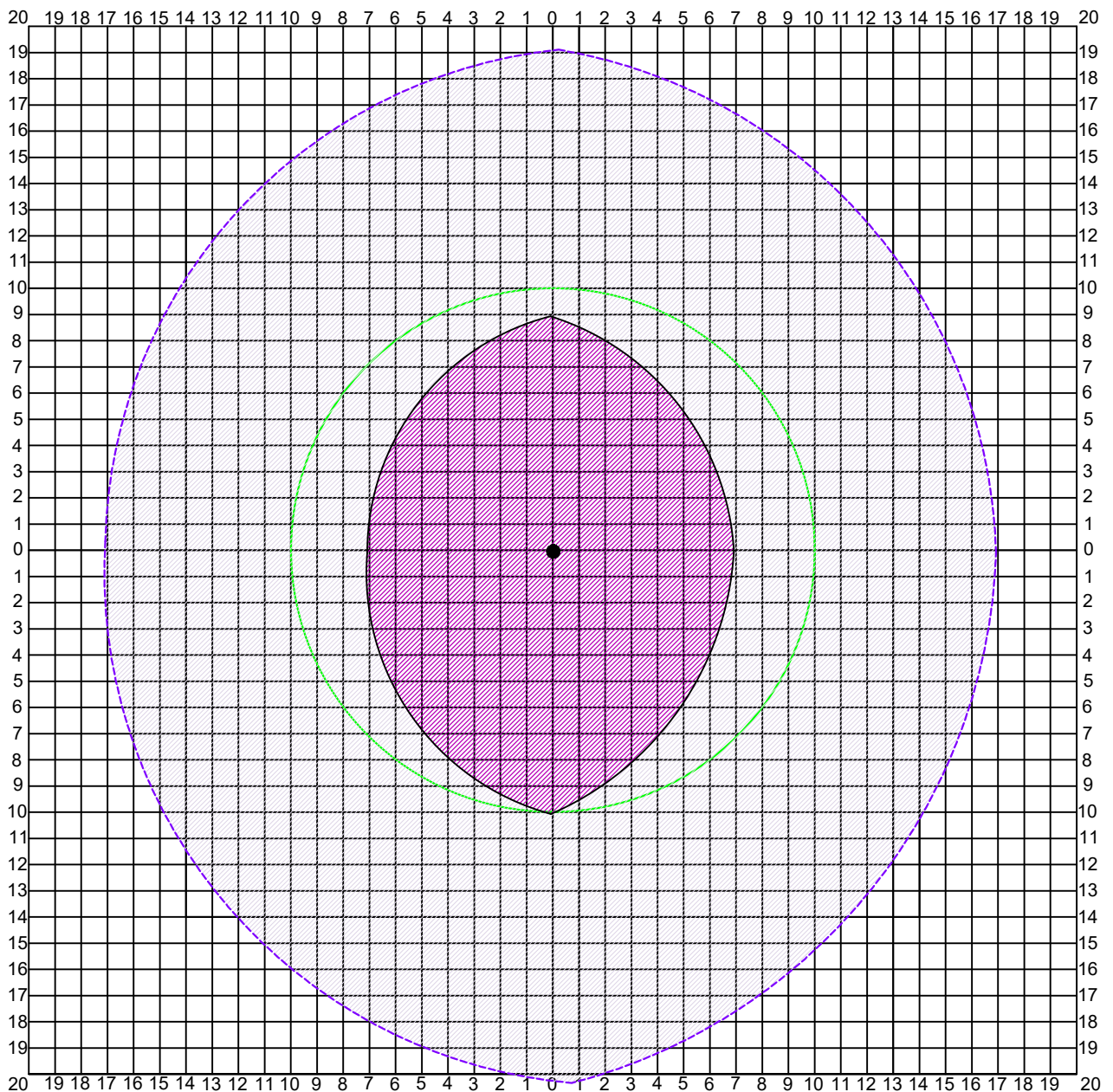
Dižkoka uzmērīšanas anketa (koks ar Nr. 44058)

APSEKOTĀJS - vārds, uzvārds		Laura Mazule
DATUMS, dd.mm.gggg.		16.10.2017.
* <u>SUGA</u>		Quercus robur/ parastais ozols
<u>KOKA VIETĒJAIS NOSAUKUMS</u>		0
* KOKA ATRAŠANĀ S VIETA	KOORDINĀTES (x vai A)	56,3874
	un (y vai Z)	24,2413
	Vai pievienota karte ar atzīmētu atrašanās vietu	jā/nē
<u>ADRESE (piesaiste)</u>		Zemes vien. kad. apz. Nr. 40600010045
* STUMBRA apkārtnēra noteikšana	virs zemes, <u>m</u>	<u>Mēr. augst.</u> <u>apkārtmērs</u>
		1,3 vai cits: 0
	1.3 m virs sakņu kakla	4,35
<u>KOKA augstums, m</u>		17
<u>VAINAGA maksimālais RĀDIUSS, m</u>		Z – 9; D - 10; R – 7; A - 7
<u>Vainaga forma</u>		0
Ja VAIRĀKI stumbri	<u>Stumbru SKAITS</u>	1
	<u>Sadalīšanās augstums, m</u>	0
<u>Savdabības</u>		0
<u>Stāvoklis, 1_{miris}-2-3-4-5_{ideāls}</u>		4
<u>BOJĀJUMI</u>		Aug pie ceļa, kas liecina par iespējamām sakņu bojājumiem. Virs brauktuves aizlauzti, laužti zari.
APDRAUDĒJUMI	<u>pakāpe, 1-2-3-4-5</u>	3
	<u>veids</u>	Virs brauktuves lieli sausi, aizlauzti zari
<u>Koka NOVIETOJUMS (atsevišķi, parkā, mežmalā, alejā...)</u>		Upmalā, kraujā
<u>AINAVAS apraksts (reljefs, biotopi,...)</u>		Ceļa malā, līdzenā laukā
<u>Koka AINAVISKUMS, 1-2-3-4-5</u>		4
<u>AIZSARGĀJAMĀS SUGAS</u>		0
<u>ROBEŽZĪMES, skaits</u>		0
<u>APSAIMNIEKOŠANA -līdzšinējā</u>		Nav veikta
<u>APSAIMNIEKOŠANA - nepieciešamā</u>		Vispārēja vainaga kopšana, izzāģēt sausus zarus un iespēju robežās pacelt vainagu brauktuves pusē.
<u>Uzrādītājs vai informācijas avoti</u>		Veicot koku novērtējumu, apsekošanas brīdī
Foto, skaits; Nr.		Skatīt koku novērtējuma tabulu
<u>Piezīmes</u>		Koks dabā, tabulā un plānā ar Nr.44058.

Piezīmes:

- koordinātes nosaka pie koka stumbra, dienvidu pusē;
- zemes vienības kadastra apzīmējuma Nr.noteikts pēc www.kadastrs.lv pieejamās informācijas; koka atrašanās vieta noteikta aptuveni un tā ir precizējama;
- pie novērtējumiem „0”, ja nav vērtējuma;
- skaitlisko parametru (izmēri, novērtējums) ailēs rakstīt tikai skaitļus bez mērvienībām!

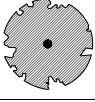

KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE IEVĒROT DEBESPUSES (stumbrs centrā)

PIEZĪMES

Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)

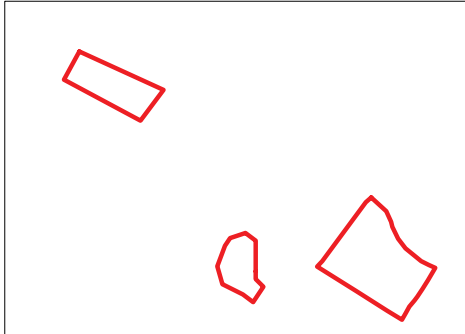
KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

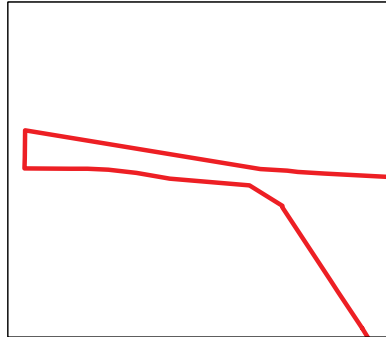
		SIA LABIE KOKI eksperti Reģ. Nr. LV40103442491 Tel: +371 22007719 Adrese: Babītes nov., Babītes pag., Klīves, "Annas koku skola", LV2107
Pamūšas parks, Gailīšu pagasts, Bauskas novads		Dabas aizsardzības pārvalde
Objekts:		Pasūtītājs:
Novērtēja:	Laura Mazule	
Rasēja:	Arita Trimalniece	
KOKA VAINAGA PROJEKCIJAS SKICE (koks Nr.44058)		
Rasējums:		
Datums:	06.12.2017	Mērogs: 1:250
		12 Lapa:

LAPU IZVIETOJUMA SHĒMA

lapa Nr. 1

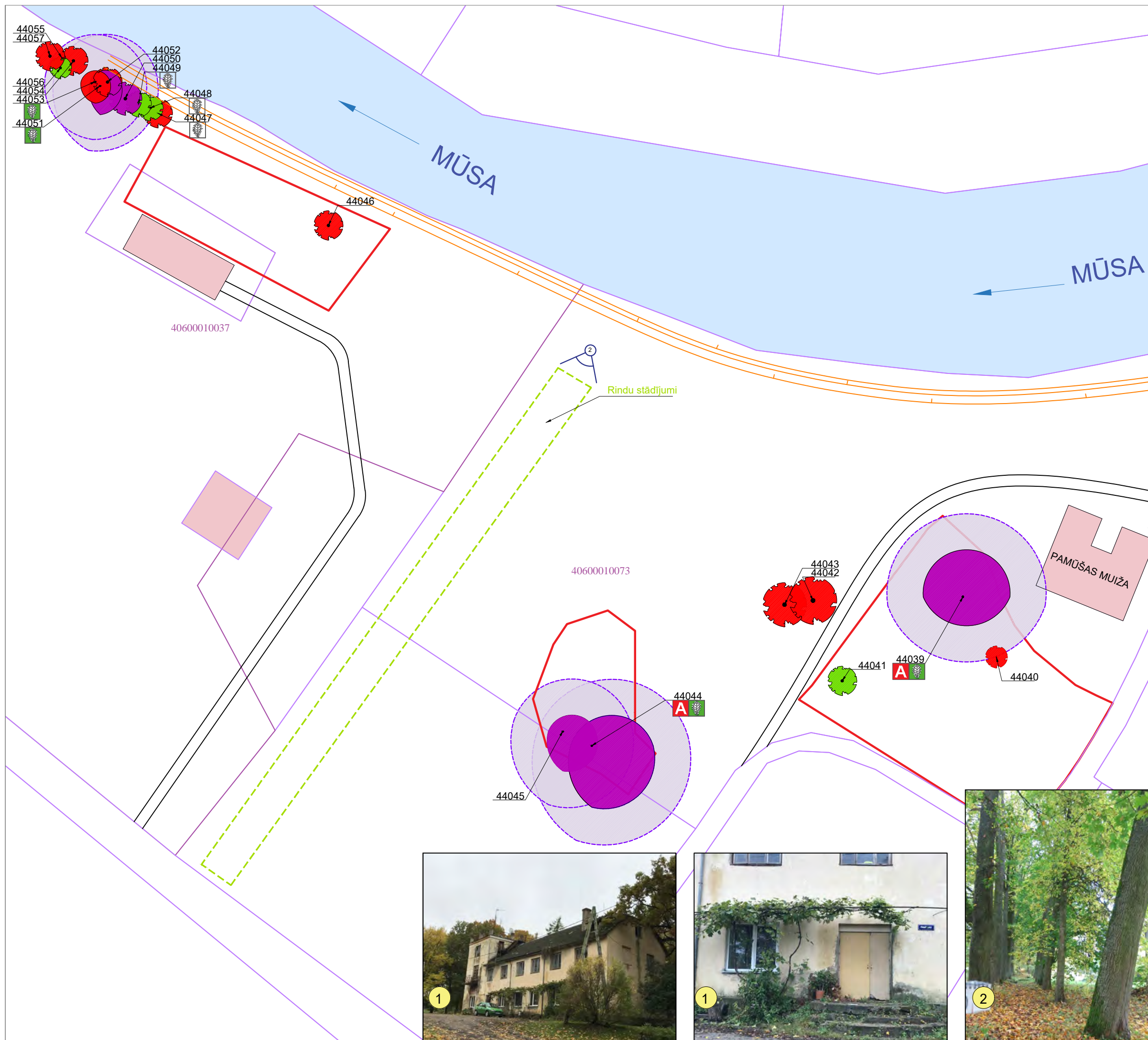
lapa Nr. 2

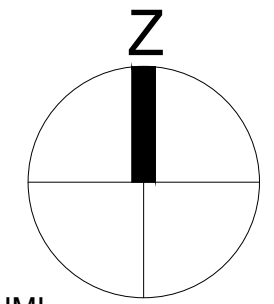
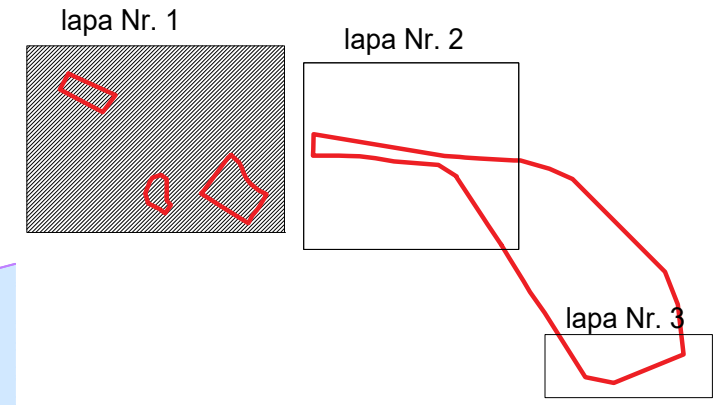
lapa Nr. 3

		SIA LABIE KOKI eksperti Reģ. Nr. LV40103442491 Tel: +371 22007719 Adrese: Babītes nov., Babītes pag., Klīves, "Annas koku skola", LV2107
Pamūšas parks, Gailīšu pagasts, Bauskas novads Objekts:		Dabas aizsardzības pārvalde Pasūtītājs:
Novērtēja:	Laura Mazule	
Rasēja	Kristīne Zikmane	
Lapu izvietojuma shēma		
Rasējums:		
06.12.2017 Datums:	Mērogs:	1 Lapa:

LAPU IZVIETOJUMA SHĒMA

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

Piezīmes:

- 1.Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājama koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)
- 2.Valsts nozīmes aizsargājamo koku novērtējuma anketas skatīt pielikumā "Dižkoku uzmērīšanas anketas"
- 3.Koka sakņu zona sniedzas būtiski tālāk par vainaga projekciju uz zemes. Jebkāda nevēlama darbība koka sakņu zonā (īpaši kritiskā) var būtiski ietekmēt koka fizisko stāvokli.
- 4.Koka sakņu zonā aizliegts novietot būvniecības vagoniņus, braukt, veikt zemes pieblīvēšanu, piebēršanu, izkraut būvmateriālus un veikt citas darbības, kas varētu kaitēt kokiem. Nav ieteicams veikt būvdarbus, rakšanas darbus, vai arī jāievēro īpaši aizsardzības pasākumi tos veicot.
- 5.Plāna sagatavošanai izmantot dati no www.kadastrs.lv un www.ozols.daba.gov.lv
- 6.Koks rada apdraudējumu, kamēr nav veikti sakopšanas darbi vai koka likvidācija. Apdraudošs koks var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

PIENĒMTIE APZĪMĒJUMI

	esošs koks
	novērtētā koka Nr. dabā un izpētes tabulā
	apkārtējās teritorijās novērtētā koka Nr. izpētes tabulā
	dendroloģisko stādījumu robeža
	zemes vienību kadastrālās robežas
	novērotās reljefa izmaiņas dabā
	dižkoka aizsardzības zona
	koks ir valsts nozīmes dižkoks
	koks ir potenciāls dižkoks
	koks ir ainaviski vērtīgs
	virszemes ūdenskrātuves un ūdensteces
	būves
	akmens
	skatu leņķis

SIA LABIE KOKI eksperti
 Reģ. Nr. LV40103442491
 Tel: +371 22007719
 Adrese: Babītes nov.,
 Babītes pag., Klīves,
 "Annas koku skola",
 LV2107

Pamūšas parks, Gailīšu
 pagasts, Bauskas novads
 Objekts:

Dabas
 aizsardzības
 pārvalde
 Pasūtītājs:

Novērtēja: Laura Mazule

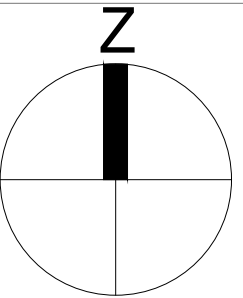
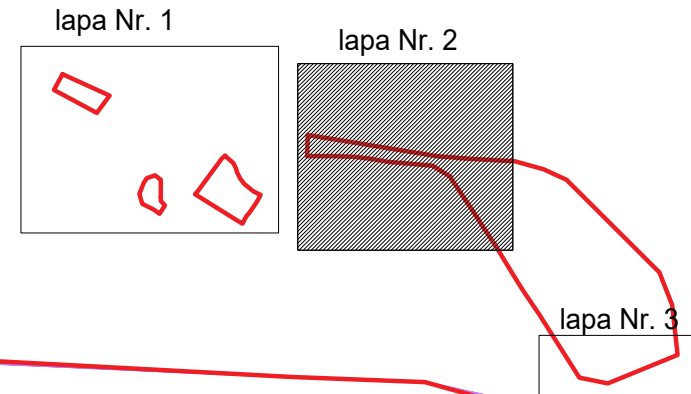
Rasēja: Kristīne Zikmane

KOKU NOVĒRTĒJUMA PLĀNS

Rasējums:

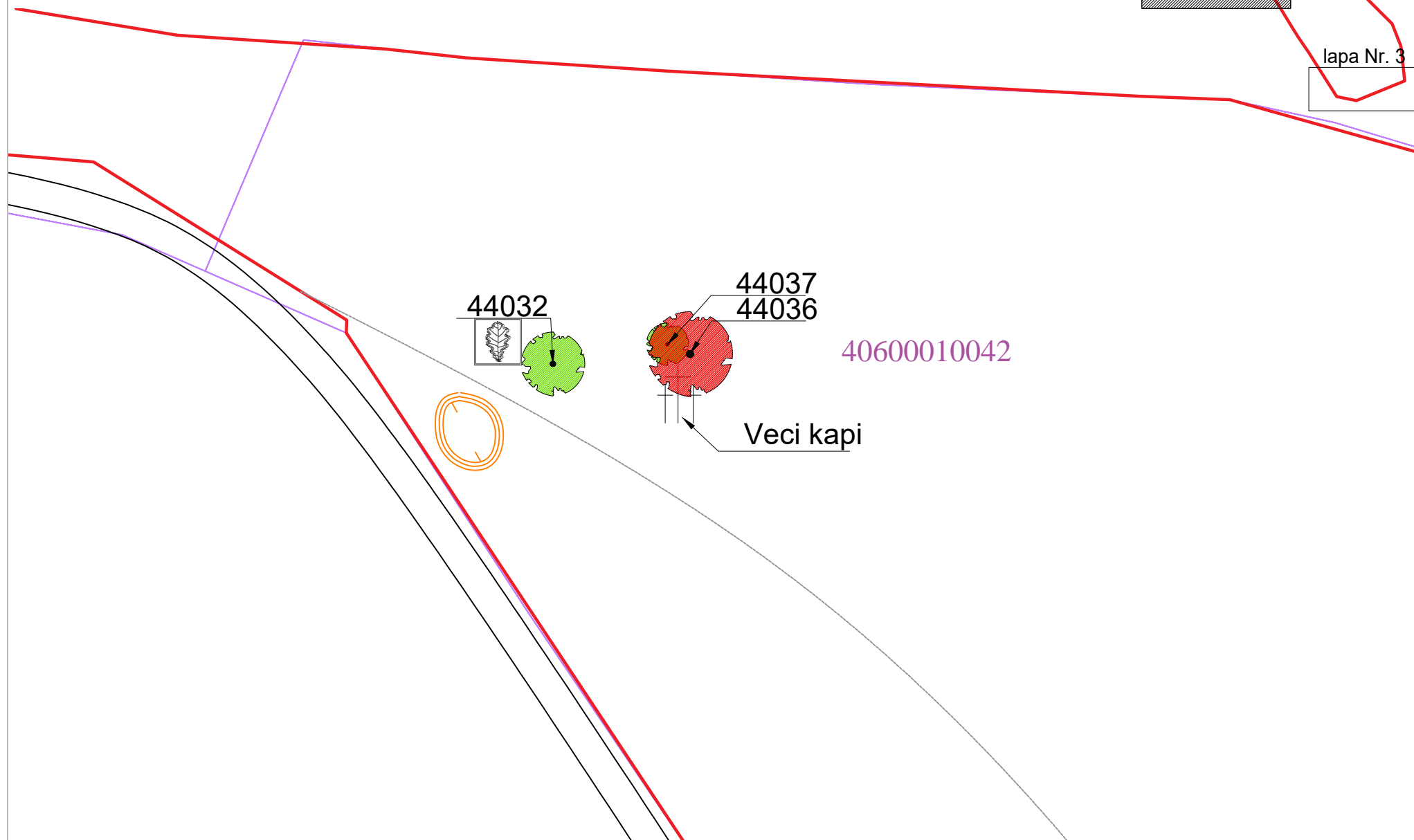
Datums: 06.12.2017
 Mērogs: 1:1000
 2 Lapa:

LAPU IZVIETOJUMA SHĒMA

PIENĒMTIE APZĪMĒJUMI

	esošs koks
	novērtētā koka Nr. dabā un izpētes tabulā
	apkārtējās teritorijās novērtētā koka Nr. izpētes tabulā
	dendroloģisko stādījumu robeža
	zemes vienību kadastrālās robežas
	novērotās reljefa izmaiņas dabā
	dižkoka aizsardzības zona
	koks ir valsts nozīmes dižkoks
	koks ir potenciāls dižkoks
	koks ir ainaviski vērtīgs
	virszemes ūdenskrātuves un ūdensteces
	būves
	ainavas elementi ar piezīmēm
	skatu leņķis

40600010042

Veci kapi

Piezīmes:

1. Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)
2. Valsts nozīmes aizsargājamo koku novērtējuma anketas skatīt pielikumā "Dižkoku uzmērīšanas anketas"
3. Koka sakņu zona sniedzas būtiski tālāk par vainaga projekciju uz zemes. Jebkāda nevēlama darbība koka sakņu zonā (īpaši kritiskā) var būtiski ietekmēt koka fizisko stāvokli.
4. Koka sakņu zonā aizliegts novietot būvniecības vagoniņus, braukt, veikt zemes pieblīvēšanu, piebēršanu, izkraut būvmateriālus un veikt citas darbības, kas varētu kaitēt kokiem. Nav ieteicams veikt būvdarbus, rakšanas darbus, vai arī jāievēro īpaši aizsardzības pasākumi tos veicot.
5. Plāna sagatavošanai izmantot dati no www.kadastrs.lv un www.ozols.daba.gov.lv
6. Koks rada apdraudējumu, kamēr nav veikti sakopšanas darbi vai koka likvidācija. Apdraudošs koks var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

SIA LABIE KOKI eksperti
 Reģ. Nr. LV40103442491
 Tel: +371 22007719
 Adrese: Babītes nov.,
 Babītes pag., Kļīves,
 "Annas koku skola",
 LV2107

Pamūšas parks, Gailīšu
 pagasts, Bauskas novads
 Objekts:

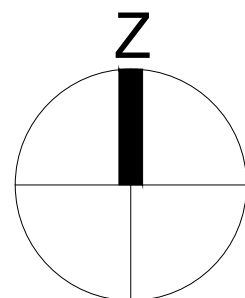
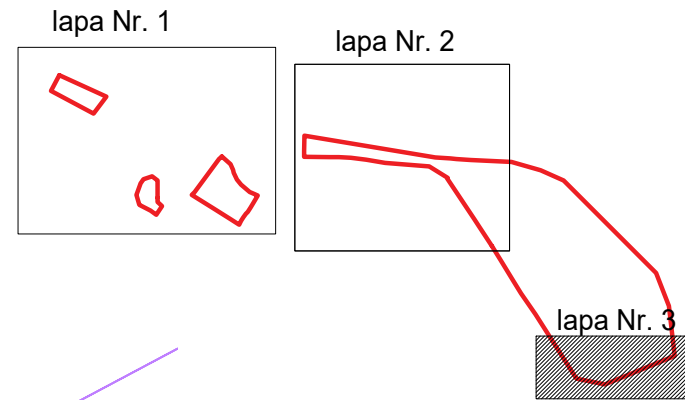
Dabas
 aizsardzības
 pārvalde
 Pasūtītājs:

Novērtēja: Laura Mazule
 Rasēja: Kristīne Zikmane

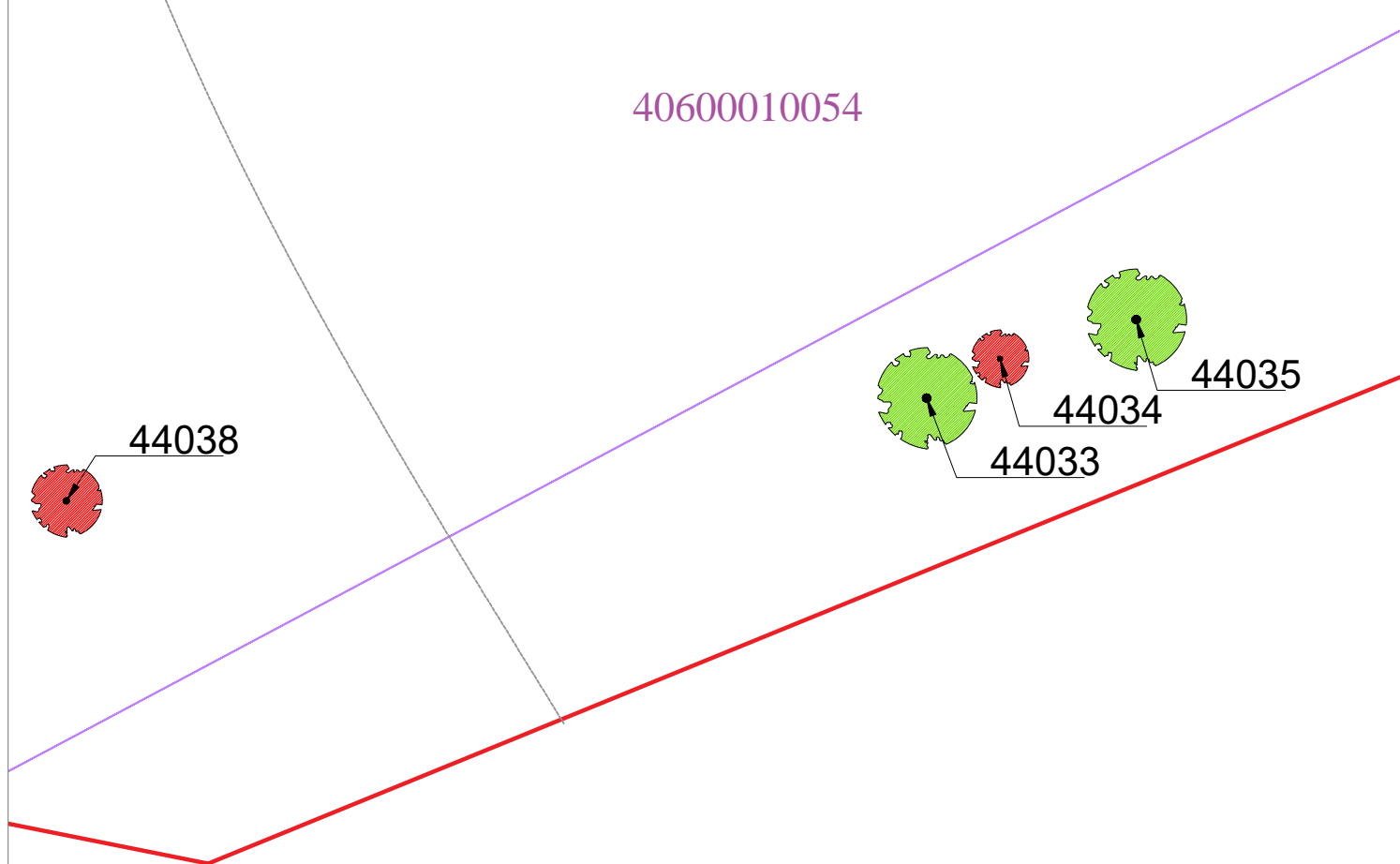
KOKU NOVĒRTĒJUMA PLĀNS

Rasējums:
 Datums: 06.12.2017
 Mērogs: 1:500
 Lapa: 3

LAPU IZVIETOJUMA SHĒMA

40600010054

PIENĒMTIE APZĪMĒJUMI

	esošs koks
	novērtētā koka Nr. dabā un izpētes tabulā
	apkārtējās teritorijās novērtētā koka Nr. izpētes tabulā
	dendroloģisko stādījumu robeža
	zemes vienību kadastrālās robežas
	novērotās reljefa izmaiņas dabā
	dižkoka aizsardzības zona
	koks ir valsts nozīmes dižkoks
	koks ir potenciāls dižkoks
	koks ir ainaviski vērtīgs
	virszemes ūdenskrātuves un ūdensteces
	būves
	ainavas elementi ar piezīmēm
	skatu leņķis

Piezīmes:

- 1.Valsts nozīmes dabas pieminekļa - dižkoka aizsardzības zona ir 10m rādiusā ap aizsargājamo koku, mērot no aizsargājamā koka vainaga projekcijas ārējās malas. (MK noteikumi Nr.264)
- 2.Valsts nozīmes aizsargājamo koku novērtējuma anketas skatīt pielikumā "Dižkoku uzmērīšanas anketas"
- 3.Koka sakņu zona sniedzas būtiski tālāk par vainaga projekciju uz zemes. Jebkāda nevēlama darbība koka sakņu zonā (īpaši kritiskā) var būtiski ietekmēt koka fizisko stāvokli.
- 4.Koka sakņu zonā aizliegts novietot būvniecības vagoniņus, braukt, veikt zemes pieblīvēšanu, piebēršanu, izkraut būvmateriālus un veikt citas darbības, kas varētu kaitēt kokiem. Nav ieteicams veikt būvdarbus, rakšanas darbus, vai arī jāievēro īpaši aizsardzības pasākumi tos veicot.
- 5.Plāna sagatavošanai izmantot dati no www.kadastrs.lv un www.ozols.daba.gov.lv
- 6.Koks rada apdraudējumu, kamēr nav veikti sakopšanas darbi vai koka likvidācija. Apdraudošs koks var radīt nopietnus draudus cilvēka dzīvībai, veselībai un īpašumam.

KOKA VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

	izcils koks
	ļoti vērtīgs koks
	vērtīgs koks
	mazvērtīgs koks
	nevērtīgs koks

SIA LABIE KOKI eksperti
 Reģ. Nr. LV40103442491
 Tel: +371 22007719
 Adrese: Babītes nov.,
 Babītes pag., Kļīves,
 "Annas koku skola",
 LV2107

Pamūšas parks, Gailīšu pagasts, Bauskas novads
 Objekts:

Dabas aizsardzības pārvalde
 Pasūtītājs:

Novērtēja: Laura Mazule
 Rasēja: Kristīne Zikmane

KOKU NOVĒRTĒJUMA PLĀNS

Rasējums:
 Datums: 06.12.2017 Mērogs: 1:1000 Lapa: 4

Dabas aizsardzības pārvaldei
Baznīcas iela 7, Sigulda, LV-2150
daba@daba.gov.lv

16.02.2018

Atzinums Nr. MM102/09

Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijas "Pamūšas parks" dabas vērtību inventarizācija

Eksperts	Maija Medne
Eksperta sertifikāta Nr. un derīguma termiņš	Nr. 102 Biotopu grupa: zālāji (derīgs līdz 04.09.2021.) Biotopu grupas: meži un virsāji, purvi; sugu grupa: vaskulārie augi (derīgs līdz 29.08.2019.)
Atzinumā izvērtētās sugu un biotopu grupas	Sugu grupa: vaskulārie augi; Biotopu grupas: zālāji, meži, purvi
Apsekošanas datums	2017. gada 31. septembris.
Ziņas par apsekojuma laika apstākļiem, ilgumu, platību, metodi	Apsekojuma laikā laikapstākļi piemēroti vizuālo novērojumu veikšanai, saulains, gaisa temperatūra ~ +15 °C, vēja ātrums ~ 2-5 m/s. Teritorija apsekota, izstaigājot dendroloģisko stādījumu un apkārtējās teritorijas ~ 4.75 ha platībā, veicot novērojumu pierakstus un vizuāli dokumentējot situāciju ar fotoaparātu (fotogrāfijas no apsekotās teritorijas apkopotas šī atzinuma 3. pielikumā). Īpaši aizsargājamo sugu atradnes fiksētas GPS ierīcē, LKS 1992 Latvia TM sistēmā. Apsekojuma ilgums: 3 stundas.
Aizsardzības statuss	Dabas piemineklis: aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorija "Pamūšas parks" (vietas kods: LV0470110).
Atzinuma sniegšanas mērķis (plānotā saimnieciskā darbība)	Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijas "Pamūšas parks" dabas vērtību inventarizācija, dendroloģisko stādījuma statusa pamatotības izvērtēšana un robežu precizēšana.

1. VISPĀRĪGS PĒTĀMĀS TERITORIJAS APRAKSTS

Apsekotā teritorija - dabas piemineklis aizsargājamiem dendroloģiskiem stādījumiem "Pamūšas parks" - atrodas Bauskas novada Gailīšu pagastā, Pamūšas ciemā (X:515173, Y:249155) (LKS 1992 Latvia TM) (skatīt kartoshēmu, 1. pielikums).

Dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" kopējā platība ir 5.7 ha, tas sastāv no četrām atsevišķām, ģeogrāfiski nodalītām daļām. Lielākā no Pamūšas parka daļām atrodas pa četrām zemes vienībām ar šādiem kadastra Nr.: 40600010022, 40600010054, 40600010042, 40600010045. Divas mazās daļas atrodas vienā zemes vienībā ar kadastra Nr. 40600010073, savukārt pēdējā dendroloģisko stādījumu teritorijas daļa atrodas uz divām zemes vienībām ar

kadastra Nr. 40600010076 un 40600010037. Teritorija atrodas Zemgales līdzenumā, kur absolūtais augstums Pamūšas ciema apkaimē ir ~ 21 - 22 m.v.j.l.

Pārskatāmības dēļ šajā atzinumā četrām parka daļām ieviesti nosaukumi: Centrālā (C) daļa, Rietumu (R) daļa, Austurmu (A daļa), Ziemeļrietumu (ZR daļa) (Skat kartoshēmu 1. pielikumā).

Dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" A daļas raksturojums

Apsekotās teritorijas A daļa ir pēc platības lielākā dendroloģiskā stādījuma daļa ar platību ~ 5.03 ha, ko veido parkveida mežaudze (1. attēls), kur dominē pārsvarā platlapu koki: kļavas *Acer platanoides*, parastie ozoli *Quercus robur*, parastās liepas *Tilia cordata*, vietām sastopamas parastās egles *Picea abies*. Koki ir veci un nobrieduši, nereti ar dobumiem (2. attēls). Samērā blīvi attīstīts pamežs, kur sastopamas platlapu koku atvases (3. attēls), kā arī dažādi krūmi - parastās ievas *Padus avium*, parastās lazdas *Corylus avelana*, parastie pīlādži *Sorbus aucuparia*, ir arī svešzemju sugas, piemēram, pīlādžlapu sorbārija *Sorbaria sorbifolia* un spirejas *Spirea* spp. Zemsedzē dominē dažādi platlapju mežiem raksturīgi lakstaugi, piemēram, podagras gārša *Aegopodium podagraria*, lielā nātre *Urtica dioica*, meža sprigane *Impatiens noli-tangere*, melnā krauklene *Actea spicata* u.c. Teritorijai raksturīgs viļņains mikroreljefs, kas pazeminās virzienā uz Mūsas upi. Šajā parka daļā ir iestaigātas taciņas, vietām reljefā parādās samērā dziļas iedobes. Pameža krūmi ir pirms apmēram 2 gadiem izzāģēti, liela izmēra krūmi nav sastopami, tikai atvases. Vietām ir novērojami lieli celmi, kas liecina par koku ciršanu, taču miruši koksne parkā nav atrodama.

Parka A daļas R pusei pieslēdzas vecu ozolu rinda, kas stiepjas gar ceļu pretī mājām "Upmalnieki"; šajā koku rindā atrodas arī viens dižkoks (4. attēls).

Dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" R daļas raksturojums

Apsekotās teritorijas R daļu veido dažu koku - parasto ozolu vainaga projekcija un neliela teritorija ap to. Šajā daļā sastopami divi dižkoki (5. attēls). Koku vainagos liela izmēra sausi zari. Zem kokiem zemsedzē dominē nitrofilu augi - podagras gārša un lielā nātre. Šīs parka daļas platība ir ~0.11 ha.

Dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" C daļas raksturojums

Pamūšas parka centrālajā daļā atrodas neliela zaļā zona ~ 0.38 ha platībā, kur sastopami veci, dobumaini platlapju koki - parastās kļavas (viena no tām - dižkoks), parastās zirgkastaņas *Aesculus hyppocastanum*, Eiropas lapegles *Larix decidua* (6. attēls). teritorijā atrodas viena nokaltusi un bīstama parastā goba *Ulmus glabra*, kā arī nolūzis un ar trupes sēnēm invadēts parastās zirgkastaņas stumbeņis (7. attēls). Šajā parka daļā novērojama vislielākā antropogēnā ietekme, jo zaļajā zonā uzturas vietējās mājas iedzīvotāji, zemsedzē ļoti maz augu.

Dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" ZR daļas raksturojums

Parka ZR daļa iezīmēta mežaudzē, kas raksturota kā 7. vecuma klases ošu un gobu gārša. Blakus uz ZR pašreizējai parka ZR daļas robežai atrodas rinda ar dendroloģiski reti sastopamajām melnajām priedēm *Pinus nigra*, no kurām divi koki ir dižkoki.

Pēc SIA LABIE KOKI eksperti veiktā koku novērtējuma 2017. gada oktobrī, Pamūšas parkā konstatētas 3 svešzemju koku sugas: parastā zirgkastaņa, Eiropas lapegle un melnā priede.

2. ĪSS PIEGULOŠĀS TERITORIJAS APRAKSTS

Pamūšas parka A daļu no Z puses norobežo ES nozīmes zālāju biotopa 6270* *Sugām bagātas ganības vai ganītas pļavas* 1. variants un tālāk - Mūsas upe. Teritorijai no R un D pusēm pieslēdzas Mūsas mototrase, savukārt no A puses - kultivēts zālājs, kas robežojas ar

Mūšas upi. A daļas R pusē esošajai rindai ar ozoliem pretī ir Upmalnieku mājas, savukārt otrā pusē - ruderāla zona ar zālāju, krūmiem un būvgružiem.

Parka centrālajai daļai ZA virzienā pieslēdzas bijusī Pamūšas muiža, savukārt no citām pusēm to norobežo grantētas brauktuves.

Parka R daļu ietver ruderalizējušās atklātas ainavas daļas, kur sastopami gan krūmāji, gan dažādi ruderāli lakstaugi - podagras gārša, lielā nātre, kamolzāle *Dactylis glomerata*, arī nezāles. Novērojamas apsaimniekošanas pēdas - kaudzēs sakrauti koku zari. Pa vidu starp R un ZR daļu ir rindu stādījumi ar parastajām liepām.

Parka ZR daļai D pusē atrodas divas viensētas - Sarmas un Kalnastrauti, savukārt, uz Z atrodas Mūšas upe.

Parkam tuvākās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir dabas piemineklis īpaši aizsargājama aleja "Mūšas šosejmalas bērzu aleja" - 0,67 km attālumā uz Z. Tuvākā Natura 2000 teritorija ir dabas parks "Bauska", ~ 4.5km attālumā uz ZR.

3. DABAS VĒRTĪBAS APSEKOTAJĀ TERITORIJĀ

Dendroloģisko stādījumu teritorijā "Pamūšas parks" netika konstatēta īpaši aizsargājamo biotopu klātbūtne.

Nozīmīga dabas vērtība apsekotajā teritorijā kopumā ir veci, lielu dimensiju koki, it īpaši, ja tajos izveidojušies dobumi.

Parka A daļā sastopamas četras īpaši aizsargājamās sugas: vabole marmora rožvabole *Lyocola marmorata* (3 atradnes), vabole lapkoku praulgrauzis *Osmoderma eremita* (1 atradne pēc Dabas datu pārvaldības sistēmas OZOLS datiem), kukainis spožā skudra *Lasius fuliginosus* (1 atradne) un ķērpis kausveida pleiostikta *Pleurosticta acetabulum* (5 atradnes) (8. attēls), kā arī ierobežoti izmantojama suga - īstais jeb parka vīngliemezis *Helix pomatia* (1 atradne) (9.attēls). Kausveida pleiostikta sastopama uz kļavu un liepu stumbriem. Ķērpis ir termofils, tas aug uz labi apgaismotiem kokiem, tādēļ sastopams tuvu mežaudzes ārmalām. Spožā skudra nereti apdzīvo vecu lapu koku sakņu zonu, kur atmirušajās saknēs veido ligzdu, savukārt barojas koka apkaimē.

Lapkoku praulgrauzis 2006. gadā konstatēts vienā ozolā A daļas ozolu rindā gar ceļu. Pēc M.Kalniņa 2014. gadā izstrādātā dokumenta "Priekšlikumi NATURA 2000 teritoriju dibināšanai lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (=barnabita) aizsardzībai" ziņām, Pamūšas parka piemērotība lapkoku praulgrauža populācijas attīstībai vērtēta kā viduvēja, jo Pamūšas parka kopējā teritorija ir neliela, tas nav savienots ar citiem lapkoku praulgrauža apdzīvotiem biotopiem, kā arī veicami apsaimniekošanas darbi, lai biotops būtu vabolei piemērots (krūmu ciršana, audzes retināšana).

Pēc SIA LABIE KOKI eksperti 2017.gada oktobrī veiktās koku inventarizācijas datiem, parkā konstatēti seši īpaši aizsargājami dabas objekti - dižkoki (definēti pēc *Ministru kabineta noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"* 2. pielikumā uzrādītajiem stumbru apkārtmēriem 1.3 m augstumā no sakņu kakla). Šie un citi parka koki inventarizācijas nolūkos dabā numurēti ar plastikāta numuriem.

Pamūšas parkā konstatētie dižkoki:

Parka ZR daļā:

Nr. 44051 - melnā priede *Pinus nigra* (stumbra apkārtmērs 2.13 m);

Nr. 44053 - melnā priede *Pinus nigra* (stumbra apkārtmērs 2.14 m);

Parka R daļā:

Nr. 44044 - parastais ozols *Quercus robur* (stumbra apkārtmērs 5.04 m);

Nr. 44045 - parastais ozols *Quercus robur* (stumbra apkārtmērs 5.32 m);

Parka C daļā:

Nr. 44039 - parastā kļava *Acer platanoides* (stumbra apkārtmērs 4.43 m)

Parka A daļā:

Nr. 44058 - parastais ozols *Quercus robur* (stumbra apkārtmērs 4.35 m).

Pilnīgu informāciju par Pamūšas parkā veikto koku inventarizāciju iespējams atrast SIA LABIE KOKI eksperti 2017. gada oktobrī veiktajā koku novērtējumā.

4. PĒTĀMĀS TERITORIJAS LĪDŠINĒJĀS APSAIMNIEKOŠANAS IZVĒRTĒJUMS, TĀS IETEKME UZ DENDROLOĢISKAJĀM UN DABAS VĒRTĪBĀM

Pamūšas parka apsaimniekošanas darbības saistāmas ar parka A daļā veikto mirušās koksnes izvākšanu, jo palikuši tikai celmi, kā arī ar pameža izzāģēšanu. Pašreiz krūmu stāvs šajā parka daļā ir neliels, novērojami arī pirms dažiem gadiem zāģētu krūmu celmiņi.

Parka centrālo daļu aktīvi izmanto kā zaļo zonu, tiek pļauts zālājs zem kokiem, grābtas lapas, savākti kokiem atlūzušie zari, kā arī ierīkoti jauni stādījumi. Līdzīgas darbības notiek zem dižozoliem parka R daļā - tur novērojamas salasītas zaru kaudzes. Parka ZR daļa attīstās kā mežaudze, bez cilvēka iejaukšanās.

5. PĒTĀMĀS TERITORIJAS AIZSARGĀJAMO DABAS VĒRTĪBU LABVĒLĪGA AIZSARDZĪBAS STATUSA NODROŠINĀŠANAS PRASĪBAS UN DARBĪBAS

Aizliegtās un atļautās darbības dendroloģiskā stādījuma "Pamūšas parks" teritorijā definē MK noteikumu Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", 8.3. nodaļa, kur aprakstītas atļautās un aizliegtās darbības dendroloģiskajos stādījumos, kā arī 8.2. nodaļa, kur aprakstītas atļautās un aizliegtās darbības īpaši aizsargājama koka jeb dižkoka teritorijā.

Visā parkā būtiski saglabāt vecus un dobumainus kokus, jo dobumi ir mājvieta daudzām, tajā skaitā, īpaši aizsargājamām sugām, piemēram, visu Latvijā sastopamo sugu sikspārņiem, dzeņveidīgajiem, mazajiem dobumperētājiem, kā arī potenciāla dzīves vieta parkā sastopamajam lapukoku praulgrauzim un marmora rožvabolei.

Ja tiek veikta dendroloģiskā stādījuma koku sakopšana, tajā skaitā - bīstamo koku nozagēšana pēc SIA Labie Koki eksperti koku novērtējumā sniegtajām rekomendācijām, vēlams lielo koku stumbrus saglabāt parka A daļā kā mirušo koksni. Šādi parkam tiks piesaistītas sugas, kas apdzīvo mirušo koksni - dažādas vaboles, sēnes, ķērpji u.c. dzīvie organismi.

Sakopjot saglabājamus kokus, lielos sausos zarus nenožāģē pie stumbra, bet atstāj sausu stubeni drošā garumā. Arī šādi tiks palielināts atmirušās koksnes daudzums parkā.

Ja par bīstamu tiek atzīts vai arī kļūst koks, kuru apdzīvo lapkoku praulgrauzis vai marmora rožvabole, nepieciešams sazināties ar Dabas aizsardzības pārvaldi par īpaši aizsargājamas sugas iespējamo pārvietošanu uz citu piemērotu koku.

Lai veicinātu parkā sastopamo dižkoku ilgmūžību, vēlams veikt dižkoku vainagu sakopšanu, vadoties pēc SIA LABIE KOKI eksperti sniegtajām norādēm katram kokam.

Lapkoku praulgrauzis apdzīvo labi apgaismotus kokus, kuros izveidojušies dobumi ar ievērojamu atmirušās koksnes daudzumu (ap 300 litri praulu). Lai nodrošinātu piemērotu biotopu šai vabolei, nepieciešams atēnot vecus, dobumainus kokus parka A daļā, veicot mežaudzes retināšanu un regulāru krūmu pļauju. Retinot kokus, jāatstāj arī jaunāki koki, kas nodrošinās lapkoku praulgrauzim dzīvotni tad, kad pašreizējie vecie koki būs atmiruši. Krūmu atvašu apkarošanai iespējams izmantot lielos zālējādus, piemēram, mobilo govju vai zirgu ganāmpulku (aplokus var veidot, iekļaujot blakus esošos bioloģiski vērtīgos zālājus). Ja nav

pieejami ganību dzīvnieki, tad krūmus jācērt manuāli, ar krūmgriezi. Veicot šos darbus, nedrīkst traumēt saglabājamo koku stumbrus. Lai palielinātu lapkoku praulgrauža biotopa platību, vēlams izvērtēt un iekļaut biotopā Pamūšas parka tiešā tuvumā esošās teritorijas, kas norādītas M.Kalniņa 2014. gadā izstrādātajā dokumentā "Priekšlikumi NATURA 2000 teritoriju dibināšanai lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (=barnabita) aizsardzībai".

Ja parks tiek labiekārtots un tiks plānots veikt būvniecības darbus tiešā koku tuvumā, nepieciešams ievērot koku sakņu aizsardzības zonas (opimālā, minimālā, kritiskā) un veikt pasākumus sakņu aizsardzībai. Vēlams, ka būvniecības darbos piedalās kvalificēts arborists ar praktisku pieredzi koku aizsardzībā būvlaukumā.

Ņemot vērā, ka parkā sastopama potenciāli invazīva suga pīlādžlapu sorbārija, vēlams novērot šo krūmu izplatības tendences un neļaut tiem izplatīties, regulāri pļaujot atvases.

Visas šī atzinuma 5. nodaļā minētās rekomendācijas iekļaujamas parka rekonstrukcijas projektā, ja tāds tiks izveidots un realizēts.

6. ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀ DENDROLOĢISKĀ STĀDĪJUMA STATUSA PAMATOTĪBAS IZVĒRTĒJUMS UN ROBEŽU KOREKCIJA

Pamūšas parka A daļā sastopamo dabas vērtību, jo īpaši lapkoku praulgrauža saglabāšana, ir nozīmīga visas valsts un Eiropas kontekstā. Lapkoku praulgrauzis iekļauts "*Padomes Direktīvas Padomes 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību*" II pielikumā, kur apkopotas sugas, kurām veidojamas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas. Parks ir piemērots lapkoku praulgrauža populācijas attīstībai, jo parkā ir salīdzinoši daudz piemērotu koku, kurus vabole varētu apdzīvot. Arī pārējo īpaši aizsargājamo sugu klātbūtne apliecina Pamūšas parka A daļas nozīmību no biodaudzveidības viedokļa, kā arī parkam pieslēdzas bioloģiski vērtīgi zālāji gan vienā, gan otrā Mūšas upes krastā.

Pārējās parka daļās nozīmīgākās konstatētās dabas vērtības ir dižkoki, tādēļ ir iespējama īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kategorijas nomainīšana parka C, R un ZR daļām no "dendroloģiskā stādījuma teritorija" uz "dižkoks". Šāda darbība būtu racionāla, jo dižkokiem ir definēta konkrēta aizsardzības zona. Tā ir atkarīga no vainaga projekcijas, kas precīzi uzmērīta dabā un ietver 10m joslu skaitot no vainaga projekcijas ārējās malas. Līdz ar to tiktu nodrošināta aizsardzība dižkokiem un kokiem, kas atrodas aizsardzības zonā, taču tiešā dižkoka tuvumā ļaujot, piemēram, veikt bīstamo koku sakopšanu negaidot dendroloģiskā stādījuma rekonstrukcijas projekta izstrādi, ko ne vienmēr iespējams realizēt līdzekļu trūkuma un citu iemeslu dēļ.

Pilnvērtīgai pašreizējā dendroloģiskā stādījuma robežu izvērtēšanai nepieciešams iegūt informāciju par parka dendroloģisko vērtību un kultūrvēsturisko nozīmību.

Ņemot vērā iepriekš minēto, rekomendēju:

1) saglabāt īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (ĪADT) statusu Pamūšas parka A daļai un robežu precizēt minimāli - velkot to pa koku vainagu projekciju ārējo malu, atbilstoši situācijai dabā;

2) nomainīt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kategoriju parka R, C un ZR daļām no "dendroloģiskais stādījums" uz "dižkoks", līdz ar to, atceļot pašreizējās dendroloģiskā stādījuma robežas un tā vietā definējot dižkoku aizsardzības zonu.

7. KOPSAVILKUMS, SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

1. Aizsargājami dendroloģiskie stādījumi "Pamūšas parks" atrodas Bauskas novada Gailīšu pagastā, Pamūšas ciemā. Teritorija sastāv no četrām atsevišķām daļām. Lielākā no tām ir A daļa, kas ietver parkveida mežaudzi ar nobriedušiem lapu kokiem. Pārējās daļas ir nelielas un katrā no tām atrodas viens vai vairāki dižkoki. Dendroloģiskā stādījuma pašreizējā platība: 4.75 ha.
2. Nozīmīgākās apsektajā teritorijā konstatētās dabas vērtības ir īpaši aizsargājamo sugu atradnes: lapkoku praulgrauzis *Osmoderma eremita* (konstatēts 2006.gadā, pēc DDPS OZOLS daiem), marmora rožvabole *Liocola marmorata*, kausveida pleirostikta *Pleurosticta acetabulum*, ierobežoti izmantojamā suga īstais jeb parka vīngliemezis *Helix pomatia*, kā arī seši īpaši aizsargājami dabas objekti - dižkoki (uzskaitīti šī atzinuma 3. nodaļā).
3. Īpaši aizsargājami biotopi apsektajā teritorijā netika konstatēti.
4. No dabas daudzveidības viedokļa, būtiski parkā saglabāt visus vecos un dobumainos kokus, jo tie ir potenciālas dzīvotnes parkā jau esošajām īpaši aizsargājamām sugām - lapkoku praulgrauzim un kausveida pleirostiktai.
5. Parkā sastopamas kopumā 3 svešzemju koku sugas: parastā zirgkastaņa, Eiropas lapegle un melnā priede. Informācija par parka dendroloģiskajām vērtībām atrodama SIA LABIE KOKI eksperti 2017. gada septembrī veiktajā koku novērtējumā.
6. Lai veicinātu parkā esošo dižkoku ilgmūžību, vēlams koku sakopšana, ievērojot SIA LABIE KOKI eksperti norādīto kopšanas darbu aprakstu.
7. Veicot koku sakopšanu, lielus, sausus atmirusos zarus nenožāgē pie stumbra, bet atstāj stumbeni drošā garumā.
8. Ja parkā paredzēta infrastruktūras atjaunošana vai ierīkošana, kokiem jānodrošina sakņu aizsardzība. Būvniecības darbu gadījumā jāpiesaista kvalificēts arborists ar pieredzi koku aizsardzības pasākumu plānošanā, ieviešanā un uzraudzībā.
9. Ja par bīstamu tiek atzīts vai arī kļūst koks, kuru apdzīvo lapkoku praulgrauzis vai marmora rožvabole, prauli kopā ar vabolēm, to kāpuriem un kūniņām savācami vienkopus un pārceļami uz citu piemērotu dobumu, piesaistot šiem darbiem sertificēta sugu un biotopu jomas kukaiņu ekspertu.
10. Ja tiek nozāģēti bīstamie koki, vēlams nozāģēto koku stumbru saglabāšana parka A daļā.
11. Lai nodrošinātu labvēlīgu aizsardzības statusu lapkoku praulgrauzim, nepieciešams veikt Pamūšas parka A daļas kokaudzes retināšanu un regulāru krūmu izciršanu, nodrošinot kokiem saulainus apstākļus. Retinot kokaudzi, vēlams atstāt arī jaunākus kokus, kas kalpos par praulgrauža dzīves vietu tālākā nākotnē. Atjaunojot biotopu, vēlams iekļaut arī apkārtējās piemērotās teritorijas, kas norādītas M. Kalniņa izstrādātajā dokumentā "Priekšlikumi NATURA 2000 teritoriju dibināšanai lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (=barnabita) aizsardzībai"
12. No parkā sastopamo dabas vērtību viedokļa, Pamūšas parka A daļa atbilst īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusam. Aizsargājamās dabas teritorijas robežas koriģējamas minimāli, atbilstoši situācijai dabā un velkamas pa koku vainagu projekcijas ārējo malu.
13. Parka R, C un ZR daļām rekomendējoši nomainīt īpaši aizsargājamās dabas teritorijas kategoriju no "dendroloģiskais stādījums" uz "dižkoks", līdz ar to, atceļot pašreizējās dendroloģiskā stādījuma robežas un tā vietā definējot dižkoku aizsardzības zonu.

8. IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN INTERNETA RESURSI

1. Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS: <https://ozols.gov.lv>
2. Ministru kabineta noteikumi Nr.264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"
3. Johnson O., More C., Collins tree guide, London, 2006
4. Laiviņš M., Latvijas kokaugu atlants. *Apgāds "Mantojums", 2009.*
5. Sugu enciklopēdija Latvijas Daba <https://www.latvijasdaba.lv/>
6. Kalniņš M., Priekšlikumi NATURA 2000 teritoriju dibināšanai lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita (=barnabita)* aizsardzībai. *Biedrība "Zaļā upe", Sigulda, 2014*
7. Moisejevs R., Ķērpju indikatorsugu rokasgrāmata dabas pētniekiem. *Daugavpils Universitāte, 2016*
8. Ministru kabineta noteikumi Nr.396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu".
9. Topogrāfiskā karte. <https://kartes.lgia.gov.lv/karte/>
10. Ministru kabineta noteikumi Nr. 350 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu".
11. Padomes direktīva Padomes Direktīva 92/43/EEK
<http://eurlex.europa.eu/legalcontent/LV/TXT/?uri=CELEX%3A31992L0043>
12. Lapkoku praulgrauzis. Buklets. *Latvijas Entomoloģijas biedrība, Rīga, 2006*

Pielikumi:

1. Apsekotās teritorijas kartoshēma 1:5000 - 1 lpp.;
2. Priekšlikums teritorijas robežu izmaiņām, kartoshēma 1:5000 - 1 lpp.;
2. Fotogrāfijas no apsekotās teritorijas - 1 lpp.

Atzinums sagatavots uz 10 lapām, no tām - 3 pielikumi, katrs uz 1 lapas.

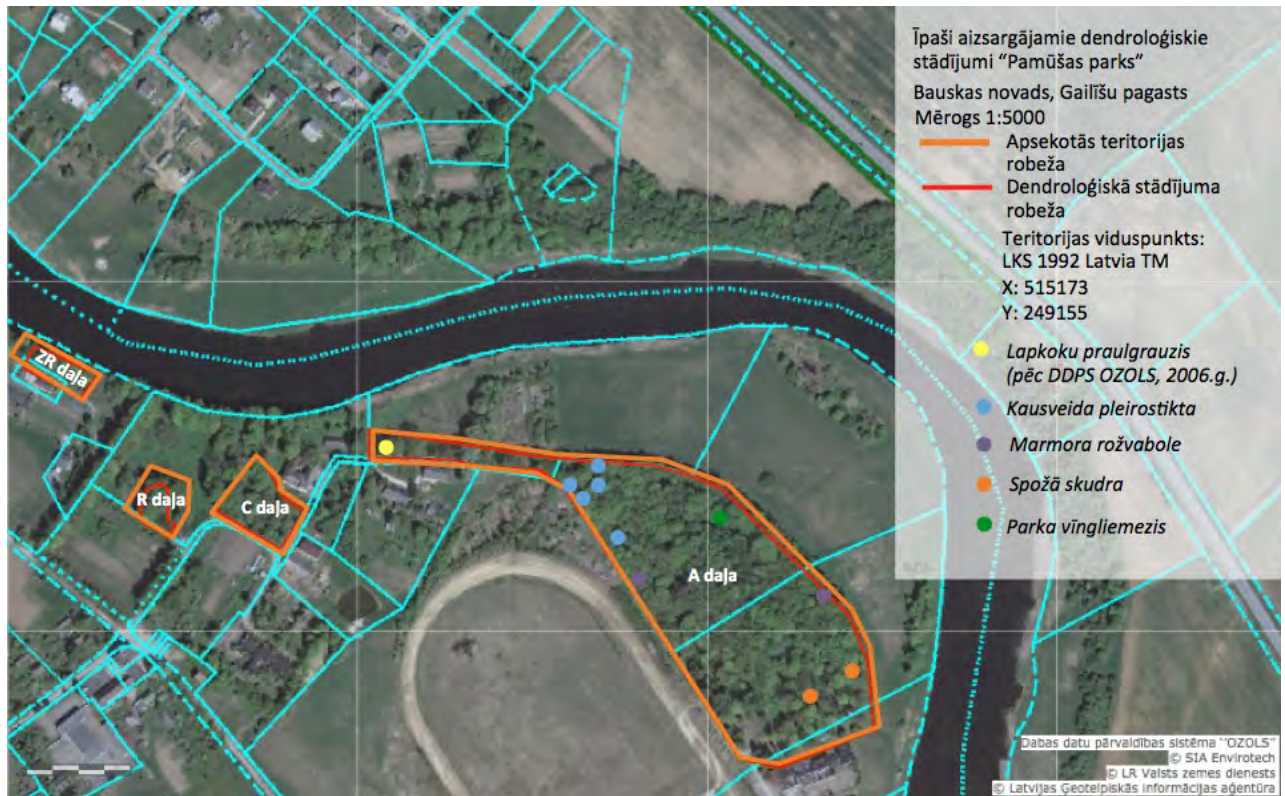
Atzinumu sagatavoja:

Sugu un biotopu jomas eksperte (sertifikāta Nr. 102) **Maija Medne**

(Tālrunis +371 26741537; e-pasts: maijamedne@gmail.com)

Atzinuma MM102/09 Pielikums Nr. 1

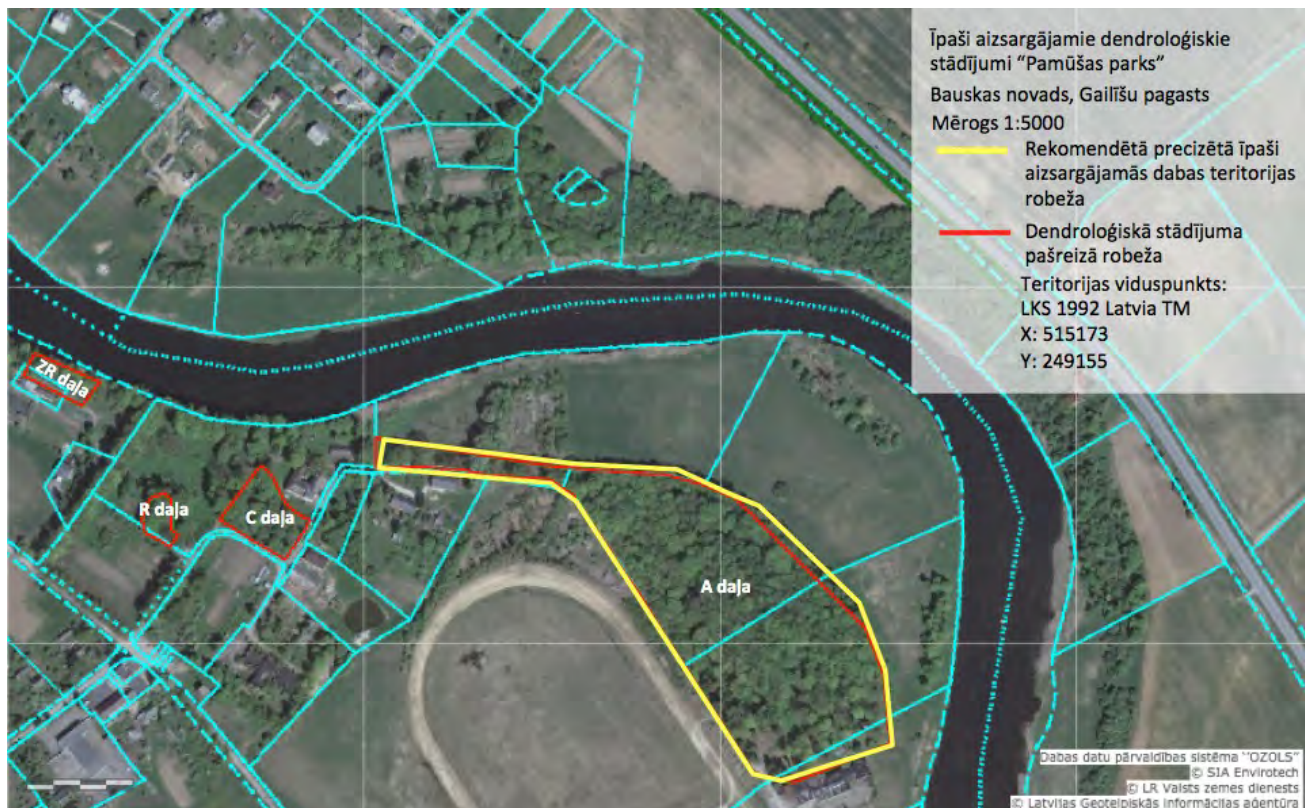
APSEKOTĀS TERITORIJAS KARTOSHĒMA 1:5000

Kartoshēmu sagatavoja: Maija Medne _____

Atzinuma MM102/09 Pielikums Nr. 2

**PRIEKŠLIKUMS DENDROLOĢISKĀ STĀDĪJUMA ROBEŽU IZMAIŅĀM
KARTOSHĒMA 1:5000**

Kartoshēmu sagatavoja: Maija Medne _____

Atzinuma MM102/09 Pielikums Nr. 3

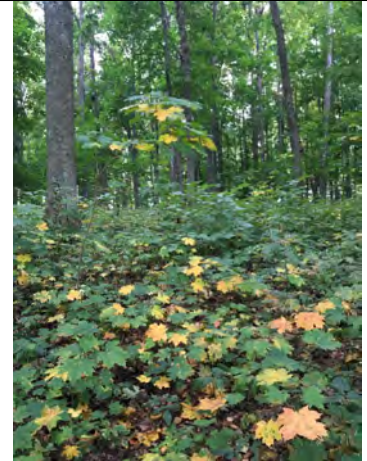
FOTOGRĀFIJAS NO APSEKOTĀS TERITORIJAS

1. attēls. Mežaudze Pamūšas parka A daļā.

2. attēls. Veci, dobumaini koki parka A daļā, piemēroti lapkoku praulgrauža attīstībai.

3. attēls. Zemdedze parka A daļā ar lielu parastās kļavas sējeņu īpatsvaru.

4. attēls. Parasto ozolu rinda parka A daļas R pusē.

5. attēls. Dižkoki - parastie ozoli parka R daļā.

6. attēls. Veci koki parka C daļā.

7. attēls. Bīstami koki parka C daļā.

8. attēls. Īpaši aizsargājama suga - kausveida pleiostiktas *Pleurosticta acetabulum*.

9. attēls. Ierobežoti izmantojamā suga parka vīngliemezis *Helix pomatia*.

Atzinums Nr. MM102/09 Eksperte Maija Medne, sertifikāta Nr. 102; 16.02.2018
Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu teritorijas "Pamūšas parks" dabas vērtību inventarizācija, dendroloģisko stādījuma
statusa pamatotības izvērtēšana un robežu precizēšana.